

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ex. 7

ESBJERG KOMMUNE SKOLEVÆSENET

SKOLEÅRET 1961—62

Statens pædagogiske Forvaltning
København

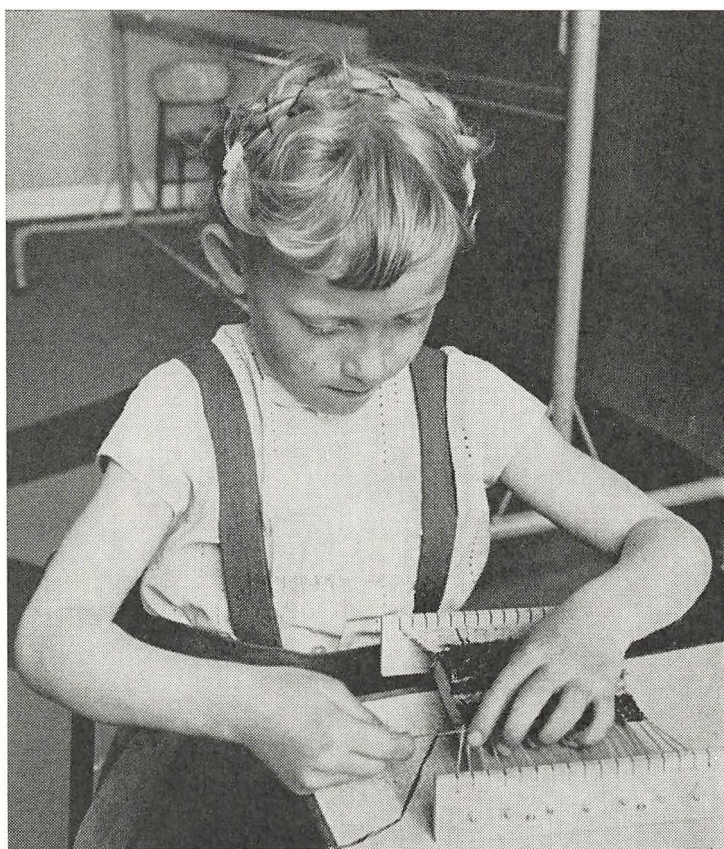
ESBJERG KOMMUNE
SKOLEVÆSENET

Beretning

for skoleåret 1. august 1961—31. juli 1962

Ved skoledirektør
N. P. ANDERSEN

Statens pædagogiske Studiesamling
København

Administration, ledelse og tilsyn

pr. 1. april 1962.

Skolekommissionen: (fra juli 1962)

Fuldmægtig Wiggo Magnussen, formand.
Konstruktør Richardt Gram, næstformand.
Forretningsfører Magnus Clausen.
Folketingsmand Henning Rasmussen.
Arbejdsmand Ove Kristensen.
Stadioninspektør Aksel Madsen.
Fru Margit Schroll.
Gårdejer Verner Jessen.
Bibliotekar Per Deskov.
Fuldmægtig cand. jur. fru Else Flebo.
Kontorbestyrer Harly Bertelsen.
Fru Helene Sonne (afløste Manfred Smidt).
Lytetænder Victor Mølsted.
Bestyrer Poul Schnack Pedersen.
Fru Grethe Kodal.

Byrådets skoleudvalg:

Advokat Torben Permin, formand.
Fuldmægtig Wiggo Magnussen, næstformand.
Fagforeningsformand fru Marie Rasmussen.
Forretningsfører Magnus Clausen.
Lektor G. Kjærsgaard Jensen.

Skolenævnet for Veldbæk skole:

Landmand Gustav Lykke, Måde.
Landmand Ejnar Madsen, Tourup.
Fru Eline Carlsen, Nourup.
Fru Viola Jensen, Uglvig.
Arbejdsmand Ove Kristensen (valgt af skolekommissionen).

Skolevæsenets administration:

N. P. Andersen, skoledirektør.
M. Skov Nielsen, ekspeditionssekretær.
Frk. Dagmar Jensen, overassistent.
Frk. Karen Marie Petersen, overassistent.
Jørgen Frandsen, kontorassistent.
Fru Aase Bülow, kontorassistent.
Fru Elfrida Høyer-Nielsen, kontorist.
Frk. Birgit Grydholt Jensen, kontorelev.

De kommunale skoler:

Skolens navn	Skoleinspektører (Træffes kl. 13-14 undt. lørd.)	Viceinspektører
Boldesager skole (B)	P. Kromann, tlf. 2 81 76, priv. 2 37 52	Valther Pedersen K. BJORHOLM P. Vedde
Danmarksgades skole (D) m. Annekskolen	F. Klintø, tlf. 2 08 87, priv. 2 30 09	Carl Dirks Egon Skou
Gammelby skole (Gb.)	Sv. Eg Løkkegaard, tlf. 2 15 92, priv. 2 47 30	Henning Hjuler Fru Maren Madsen
Grådybskolen (Gr.) m. Grådybpavillonen	John Jensen, tlf. 2 33 62, priv. 2 08 54 tlf. 2 95 14	Ejvin Lau Ingv. Schultz E. Bøgh Hansen
Jerne skole (J)	Ahlmann Nielsen, tlf. 2 17 36, priv. 2 28 66	G. Carlsen G. Sloth
Rørkjær skole (R)	Magne Astrup, tlf. 2 21 63, priv. 2 95 36	J. Holmberg Kr. Fr. Larsen Arne Jørgensen
Spangbjergskolen (Sp.) m. Fuglebakkeskolen	Henry Jakobsen, tlf. 2 58 92, priv. 2 24 25 tlf. 2 58 93	H. Rode Petersen Frk. K. Mosegaard Mikkelsen
Stormgades skole (St.)	Sv. Å. Werborg, tlf. 2 02 89, priv. 2 19 45	Hans Obling Frk. Kristiane Sørensen
Vestre skole (V) m. Vesterhavsskolen	Frk. Karen Marie Nielsen, tlf. 2 03 95, priv. 2 20 36 tlf. 2 39 13	K. J. Gabriel Pedersen Vilh. Christensen
Østre skole (Ø) m. Østergade 71	Frk. Margrete Hald, tlf. 2 03 08, priv. 2 07 75	Hans Toft H. A. Hansen
Veldbæk skole (Vdb.)	Førstelærer Axel Knudsen, tlf. 2 43 84	

Skoletandlæger	Skolelæger og skolesundhedsplejersker	Lærerrådsformænd	Pedeller
Børnetandl. fru Harriet Kjærgaard, tlf. 2 36 99	H. Lisager Frk. Helga Christensen, tlf. 2 68 82	Lærer K. Bækg. Knudsen	F. Wobeser
Overtandl. P. Caspersen, tlf. 2 10 20 Reguleringst. S. Å. Vedel-Petersen Børnetandl. Leif Panduro	L. M. Jakobsen Frk. Warla Østbirk, tlf. 2 80 43	Viceinspektør Carl Dirks	Herluf Mathiesen E. Starup Jensen
Børnetandl. fru Ingeborg Har- drup, tlf. 2 94 48	H. Lisager Frk. Anna Justesen, tlf. 2 94 48	Lærer Viggo Nielsen	H. C. Stokholm
Børnetandl. fru Lidia Redlich, Børnetandl. fru Aase Andersen tlf. 2 30 37	L. M. Jakobsen Frk. B. Bækgaard Knudsen, tlf. 2 47 81	Lærer Carlo Thorstensen	Jeppe Lund Vilh. Kjærgaard
Børnetandl. Kjeld Andersen Tlf. 2 72 71	H. Lisager Frk. Ellen Degn, tlf. 2 72 70	Lærer Knud Askjær	A. Schmidt
Afdelingstandl. fru Sigrid Berg Andersen, tlf. 2 34 59	H. Lisager Frk. Ellen Degn, tlf. 2 34 59	Viceinspektør J. Holmberg	Oskar Svendsen
Børnetandl. fru Esther Panduro, Tlf. 2 72 76	L. M. Jakobsen Frk. B. Bækgaard Knudsen, tlf. 2 72 75	Lærer Poul E. Pedersen	Axel Nielsen K. L. Palm
Børnetandl. Allan Rohde Børnetandl. M. Page Snead tlf. 2 38 79	L. M. Jakobsen Frk. Beate Hansen, tlf. 2 35 89	Overlærer Viggo Birch	J. Nielsen
	L. M. Jakobsen Frk. Beate Hansen, tlf. 2 35 95	Lærer Rasmus Bebe	C. B. Christiansen Vilh. Kjærgaard
	H. Lisager Frk. Anna Justesen, tlf. 2 35 88	Overlærer Børge E. Hansen	P. Rasmussen
	L. M. Jakobsen Frk. Warla Østbirk		H. K. Stokholm
	Specialister: Overl., dr. med. C. E. Tar- nowski, Spangsbjerg Hospi- tal. Røntgengenneml., tlf. 2 43 90. Overl. S. Fr. Nielsen. Høre- undersøgelser.		

Skolevæsenets kontor:

Kongensgade 34².
Telefon 2 40 33.

Skoledirektøren	lokal 340	priv. 2 11 13
Ekspeditionssekretæren	» 341	priv. 2 37 26
Overassistenten	» 342	
Ekspeditionen og skrivestuen ...	» 343	
Båndcentralen	» 364	
Bogholderiet	» 365	

Skoledirektøren træffes skoledage kl. 14—15 undt. lørdag (privat: Havnegade 83).

Ekspedition kl. 9—15, lørdag kl. 9—12. Vikaranvisning dog fra kl. 7,30, tlf. 2 45 89.

Pædagogisk viceinspektør.

Viceinspektør P. Vedde træffes som regel kl. 14—15, lokal 345.

Fælleslærerrådet:

Formand: Lærer Niels Nøhr, Boldesager skole.

Skolepsykologisk kontor:

Kronprinsensgade 33.
Telefon 2 68 44 og 2 65 54.

Ledende konsulent for særundervisningen: Erik A. Matthiessen.

Konsulent: Charles Jakobsen.

Et konsulentembede p. t. vacant. Bestrides af klinisk psykolog fru Inger Matthiessen.

Skolepsykiater: Reservelæge: fru Bodil Hertz, Vedsted pr. Hviding.

Lægeautoriserede talelærere: Oluf Schultz, Anneksskolen, tlf. 2 80 23, Henning Maig. Hansen, tlf. 2 28 79.

Rendbjergghjemmet pr. Egersund:

(Observationshjem).

Forstander Hans Novrup, tlf. Gråsten (046) 5 17 56.

Svaghørnskolonien i Sønderho, Fanø:

Åben i tiden 1. maj—15. sept., tlf. 9 51 11 (Sønderho) 16.

Svaghørnskolonien og lejrskolehjemmet i Rendbjerg pr. Egersund:

Åben i tiden 1. maj—30. sept., tlf. Gråsten (046) 5 16 34.

Svaghørnskolonien og lejrskolehjemmet i Stenderup Hage
pr. Varmark:

Åben i tiden 1. maj—30. sept., tlf. (0411) Sdr. Stenderup 129.

Skolebespisningen:

Skolebespisningskøkkenet, Aldershvile Allé 2, tlf. 2 43 78.
Hovmester Erik Olsen.

Skolevæsenets socialrådgiver:

Kongensgade 34². Træffetid kl. 8—9 og — undtagen lørdag — kl. 13—14.
Fru Irene Christiansen, tlf. 2 40 22.

Fortsættelsesskolerne:

Kontor i Anneksskolen, Skolegade 54, tlf. 2 47 37.
Skoleinspektør Henry Mogensen. Træffetid 14—15, undtagen lørdag.
Tlf. privat 2 46 40.

Ungdomsnævnet for Esbjerg købstad:

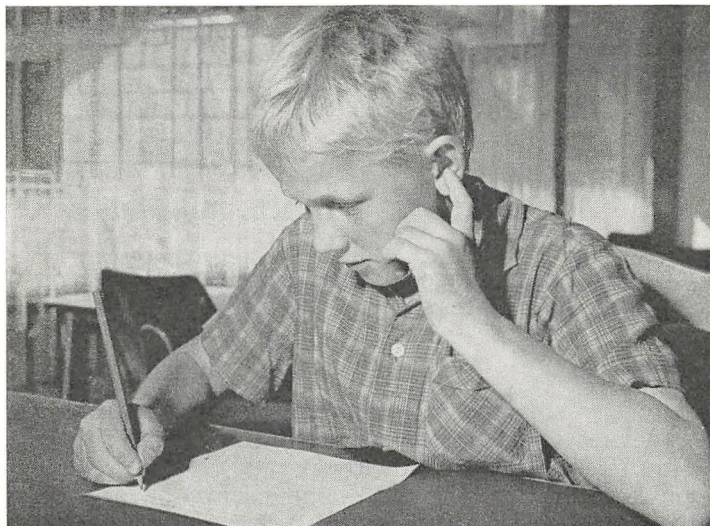
Formand: fuldmægtig Wiggo Magnussen.

Ungdomsskoleudvalget:

Formand: fuldmægtig Wiggo Magnussen.

Aftenskoleudvalget:

Formand: skoleinspektør frk. K. M. Nielsen.

Brev til mor.

Undervisningslokaler.

Pr. 31. december 1961:

Skole	Norm. klassevæg.	Mindreklassevæg.	Tegnelokaler	Geografilokaler	Naturh.-lokaler	Fysiklokaler	Sanglokaler	Gymnastiksale	Småsløj, hobby	Træsøjlokaler	Metalsøjlokaler	Håndarb.-lokaler	Skolekøkkener	Børnehavelok.	Biblioteklokaler	Lysbilledlokaler	Grupperum	Læseholdsrum	Faglokaler i alt	Undervisningslokaler i alt	Ureelle rum	Lejede lokaler
Boldesager	20	1	1	1	1	1	1	2		1		1	1	1	1	1	5	18	39	3		Lejeafmis- sionshus
Danmarksgade m. Anneksskolen	17	1	1	1	2	1	2			1		1	1	1	1		1	14	32			
Gammelby	5						1				1							2	7			
Grådybskolen m. Grå- dybpavillonen	30	2	1		1	1	3	1	1	1	1	2	2	1	1	1	3	20	52	1	bogb.-lok.	
	29	5	1	1	1	1	4 ¹⁾	1	1	1	2	2	1	2	1			20	54			
	2																	1	3			
Jerne	28	3	1	1*	1*	1*	1	3	1	1	1	1*	1	2	2	1	4	23	54			*) Sammen m. Esbjerg sem.
Rørkjær	24	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1		2	16	42	2		
Spangbjergskolen m. Fuglebakkeskolen	28	1	1	1	1	1	3 ²⁾	1	1	1	2	1	1	2	1	18	36	65				2 lejligh. = 4 underv. rum
Stormgade	21	4	1	1	1	1	2					1	1	1	1			11	36			1 sløjdlø. 1 lysbilled- rum
Vestre m. Vesterhavs- skolen	15	1		1	1		2		1	1	1			1				8	24			
Østre	4							1					1					2	6			
m. Østergade 71	16	1		1	1	1	2	1	1		1			1		1		10	27			
Veldbæk	2						1		1					1				3	5			
	241	21	8	9	10	10	8	27	7	10	7	14	10	12	14	5	34	185	447			

¹⁾ Heraf 1 tumlesal. ²⁾ Heraf 1 svømmesal.

Udvidelser og modernisering.

Hermed fremsendes redegørelse for særlige arbejder og nyanskaffelser ved Esbjerg kommunes skoler i året 1961—62.

Boldesager skole:

Bygninger: Lydisolering af hovedtrapperum. Modernisering af drengenes og pigernes omklædningsrum. Etablering af filmsrum i tidligere badeafdeling. Retablering af hegnsmur til Edelsvej efter stormskade.

Inventar: 3 sæt skolemøbler. 10 bogkasser. 5 bordplader med bukke. 6 kortkasser med ekspresløftere. 1 kridtemaskine til sportspladsen. 1 pengeskab til kontoret. Inventar til filmsrum.

Danmarksgades skole og Anneksskolen:

Bygninger: Installation af grundvandspumpe samt nye håndvaske i kælderrum og baderum. Pedellejlighed istandsat. Ny gulvbelægning i inspektørkontor.

Inventar: Opsætning af tovskinne i drengenes gymnastiksal. 1 sæt skolemøbler. 1 sæt basket-ball. Udskiftning af gardiner. Skabsvæg i naturhistorielokale. Skab i værkstedslokale, Anneksskolen. Skab til skrivemaskiner. 1 transportvogn til pedellen.

Gammelby skole:

Bygninger: 2 stk. podier til skolekøkkenerne. Linoleum på trappe ved inspektørboligen. Ventilation af gymnastiksalene. Fornyelse af rør-system til kedelanlæg. Parkeringsplads for biler mod Darumvej.

Inventar: 10 stk. bogkasser. 1 kridtemaskine til sportspladsen. 1 sæt skolemøbler. Reoler i lærerværelse. 1 talerstol. 2 wienerstiger. Jalousiskabe til nodemapper. 1 skab til bogbinding.

Grådybskolen og pavillonen:

Bygninger: Opstilling af bænke i skolegården. Hovedreparation af cirkulationspumper.

Inventar: 2 sæt klassestole til pavillonskolen. Udskiftning af gardiner. Udskiftning af lamelmåtter. 1 skrivepult i lægeværelset. 20 bordplader med bukke.

Jerne skole og seminariet:

Bygninger: Tilslutning til fjernvarmenettet. Ombygning af et lokale til keramikundervisning. Ombygning af 1 lokale til information ved seminariet. Gulvbelægning i kælder ved seminariet. Gulvbelægning i pedelbolig. Ændringer af køkken og kantine ved seminariet. Lydisolering af metalsløjdløkkale. Lydisolering af døre i tagetagen i den gamle skolefløj.

Inventar: Inventar til keramiklokale. 30 stk. taburetter til hobbylokale. 4 stk. tegneborde. 2 sæt håndboldmål.

Rørkjær skole:

Bygninger: Ombygning af 1 lokale til brug for keramikundervisning. Indretning af 1 lokale samt toilet ved pigernes gymnastiksal. Varmtvandsinstallation til skolekøkken og metalsløjde. Nyt scenegulv. Opsætning af hegn ved sydlige skel. Retablering af læskur efter stormskade.

Inventar: Inventar til keramiklokale. Inventar til lille klasselokale. Bænke i gården. 1 sæt skolemøbler. 6 katederstole. 2 bonemaskiner. 8 stk. kortkasser med ekspresløftere. 1 skab til sløjdløkkale. 35 stk. cykelstativer.

Spangsbjergskolen og Fuglebakken:

Bygninger: Mindre reparationer.

Inventar: Reoler til børnehaven ved Fuglebakken. Almindelig vedligeholdelse.

Stormgades skole:

Bygninger: Tætningslister på vinduer, 2. sal. Installation af 2 cirkulationspumper. Udskiftning af 1 blandeventil ved pigernes omklædningsrum.

Inventar: Udskiftning af el-armaturer. Fornyelse af tove samt levering af basket-ball til pigernes gymnastiksal. 6 katederstole. Installation af 2 ventilatorer. Planchekasse i naturhistorielokale. Modernisering af omklædningsrummene i pigernes og drengenes gymnastiksale. 1 skrivemaskinebord. 2 stk. bordplader med bukke. Udskiftning af gasvaskekedel.

Skolepsykologisk kontor:

Bygninger: Forsatsvinduer i kontor.

Inventar: 1 katederstol. 1 ur.

Skolevæsenets kontor:

Inventar: 1 kewistol. 1 luftreaktor i udvalgsværelse.

Vestre skole og Vesterhavsgades skole:

Bygninger: Nyt læskur ved sydskel. Veluxvinduer i pedellejlighed. Varmtvandsledning til hobbylokalet (Vesterhavsgade).

Inventar: Bænke i læskur. 1 sæt skolemøbler. Reoler i viceinspektørens kontor. Reskareol til lærerværelset. 1 nedspringsmåtte til pigernes gymnastiksal. Udskiftning af gardiner.

Veidbæk skole:

Bygninger: Istandsættelse af pedelbolig. Udskiftning af ekspansionsbeholder.

Østre skole:

Bygninger: Istandsættelse af Østergade 71, børnehavelokale. Restaurering af hobbylokale i kælderen. Restaurering af lærerværelset. Udskiftning af vinduer i pedelbolig. Malerarbejde i pedelbolig.

Inventar: Nymøblering af lærerværelset. Inventar til hobbylokalet. 1 sæt skolemøbler. Stole til børnehavelokalet. Tovskinne til pigernes gymnastiksal. Reol til viceinspektøren. Skab i pedelbolig. Reol i naturhistorielokale.

*Feriekolonierne:**Sønderho:*

Bygninger: Opførelse af pumpehus samt installation af eget vandværk. Montering af lynaflederanlæg på alle bygninger. Kompressor til køleanlæg udskiftet. Installation af ventilatorer i køkkenet.

Inventar: Udskiftning af gardiner. Skab til »Huldas Hus«. 3 stk. bænke.

Rendbjerg:

Bygninger: Tilkørselsveje forbedret. Udførelse af havedør fra lærerværelset. Ventilator til køkkenet. Muret kølebassin.

Inventar: 2 stålsenge med madrasser til lederparret. 1 personvægt.

Rendbjergghjemmet:

Bygninger: Gulvbelægning i gæsteværelse. Installation af ventilator til køkkenet.

Inventar: 1 stk. frysebox. 2 skabe til pigeværelser. Vægskab til køkkenet.

Udlån af lokaler.

Boldesager skole:

EGF, B 47, Fremad, Esbjerg vægtløfterklub, Aftenskolen, AOF, FDF, DUI, KFUK-spejderne, Sygeplejeskolen, Sydvestjydsk sportsfiskerforening.

Badet: Esbjerg seminarium, Esbjerg svømmeklub, Esbjerg statsskole, Dansk livredning og Statens gymnastikinspektion.

Danmarksgades skole:

Husmoderforeningen, LOF, AOF, FOF, EGF, Kristeligt sangkor, Samariterforeningen, Aftenskolen, Ungdomsskolen, Esbjerg veteranorkester, Ungdomsklubben »Centrum«.

Gammelby skole:

DUI, FDF, Gammelby søndagsskole, ØB, Jiu-club, Badmintonklubben, KFUK-spejderne, Aftenskolen.

Grådybskolen:

Arbejder-samariterne, Søndagsskolen, Grådybskolens elevforening, to pigespejdertroppe, en drengespejdertrop, DUI, Esbjerg og omegns skolescene, FDF, Esbjerg lærerforening, Arbejdernes boligforening, Forsvarets civilundervisning, Donorkorpset, Legepladsugen.

Jerne skole:

Jerne idrætsforening, Jerne mandskor, Aftenskolen, AOF, Esbjerg seminarium, FPF, B 47, Blå pigespejdere, Esbjerg årskursus, musikhold, Fysiklærerforeningen.

Rørkjær skole:

EGF, DUI, FPF, Det danske pigespejderkorps, Cykelklubben »Sport«, B 1947, Aftenskolen, AOF, Dansk kvindesamfund, forberedelseskursus til mellemteknikeruddannelse, 2 mindre orkestre bestående af tidligere og nuværende elever.

Spangbjergskolen:

Aftenskolen, AOF, FOF, FDF, Esbjerg husmoderforening, KFUK, KFUM, Roklubben, Spangbjerg idrætsforening og Ungdomsklubben »Centrum«.

Svømmesalen: Esbjerg højskole, Esbjerg seminarium, Svømmeklubben og Statens sømandsskole.

Stormgades skole:

Hermod, Aftenskolen og Esbjerg årskursus.

Vestre skole:

AOF, FOF, FDF, DUI, B 47, EAF, Arbejdersangere, Kristeligt sangkor, Venskabsforeningen, Esbjerg postbudes orkester, Brandkorpset og Borgerlig sangforening.

Østre skole:

AOF, FOF, LOF, Esbjerg husmoderforening, Lottekorpsset, Kommunalt kursus, Aftenskolen, Jernbaneorkestret, Spillemandsklubben, »Skjold«, EBBK, Auto-Forums boldklub.

Begivenheder i skolernes liv.

Boldesager skole:

- 22/9 Sogneråd og skolekommission fra Billund så på skolens friluftsbad og gymnastiksal med scene.
- 6/12 Lærerinde Mette Mikkelsen, Kalundborg, studerede børnehaveklasser.
- 16/4 Sogneråd fra Skærbæk så på skolens friluftsbad.
- 22/2 Inspektion i håndarbejde af håndarbejdsinspektør Gudrun Hansen.
- 10/3 Poul Underbjerg, 4a, skænkede skolen et bæltedyr fra Sydamerika.
- 7—10/3 »Rådet for Større Færdselssikkerhed«s vandredstilling.
- 12—14/2 Politiet fortalte i de store klasser om ungdomskriminaliteten.
- 6/6 Skoleudflugt til Strandskoven og Løverodde.
- 21/6 Afslutningsfest for elever og forældre, hvor eleverne opførte »Forsidepige eller hverdagspige« instrueret af viceinspektør K. Bjørholm.

Skolens elevforening har afholdt fastelavnsfest og forskellige andre sammenkomster.

Gammelby skole:

- Elevforening startet den 30. maj 1962.
- Musiksamarbejde med Jerne skole den 4. og 30. april.
- Udflugt til Munkebjerg, Varde og Kolding den 8. juni.

Grådybskolen:

Konfirmandfest. Elevforeningsfest. Møder med præfeker og skolepatruljer. Tre fastelavnsfester. Stort U-landsshow (over 7.000 kr). Besøg af Emperiepædagoger. Forældremøder i alle 5., 6., 7., 8. og 9. klasser samt i en del småklasser.

Jerne skole:

Skolen har i årets løb haft besøg af et hold engelske lærere, skoleinspektør Gudmundsen fra Island, Frøbellhøjskolen, Seminariet for Småbørnspædagoger, Odense Børnehaveseminarium, Aabenraa Børnehaveseminarium samt forskellige skoleudvalg og -kommissioner.

I marts afholdtes skolefest med opførelse af »Du kan ikke tage det med dig« for elever og forældre.

Kriminaloverbetjent Denker har holdt foredrag for eleverne i 7. kl., 8. kl., I real, IVx og real.

4 klasser har været på tur til Bornholm. Klasserepræsentanterne har afholdt forskellige arrangementer i anledning af U-landshjælpen.

Skoleudflugt for børnehaven, 1., 2. og 3. klasse til Varde og 4., 5. og 6. klasse til Silkeborg og Himmelbjerget.

Skolens kor og orkester har været på genvisit på Ernst-Barlach skolen i Vedel, Tyskland, og har ved adskillige lejligheder givet koncert ved møder og forældresammenkomster såvel i skolen som udenfor, ligesom Statsradiofonien har optaget brudstykker af koncerten. Ved afslutningen på skolens frivillige musikundervisning medvirkede så godt som alle elever, der i årets løb har deltaget i denne undervisning, ved en velbesøgt forældreaften. Skolen har endvidere på det musikalske område haft udveksling med kor og orkester fra Gammelby skole.

23 klasser har i årets løb afholdt klasseforældremøder.

Rørkjær skole:

Klassetur: Der er foretaget klasserejser til Bornholm, København, Sydslesvig (med afstikker til Hamborg) og Norge. 6 klasser har været på rejser af denne art.

2 klasser har været på éndagstur pr. cykel til jernalderbo-pladsen i Sjælborg.

1 klasse har været ved St. Folmers kilde i Alslev.

En del elever har med deres biologilærer været på »fuglesangsture« i de tidlige morgentimer.

Andre ekskursioner har været foretaget.

5d har fortsat de regelmæssige besøg på Bakkegården i Gjesing.

Skoleudflugter: Strandskoven (små elever) og Kongebrogården.

Skolekomedie: »Pipi Langstrømpe« opførtes ved 3 forestillinger. Mindre dramatiserede ting har været vist ved forældremøder.

Andre skolefester: Skolebal i tilslutning til den ene af skolekomediens forestillinger. U-landshjælparrangement med påfølgende bal. Afslutningsfest.

Forældremøder: Der har været afholdt 10 forældremøder eller kon-sultationsaftener.

Klassesammenkomster: 6 klasser har haft særlige klassearrangemen-ter under festlige former.

Besøg: 25—30 elever fra 2 børnehaveseminarier, praktikanter fra Esbjerg og Ribe seminarier, mange forældre ved børnehavens 25-års jubilæum, kriminaloverbetjent Dencker (foredrag for større elever), lærerinde frk. Eikeland, Stavanger, håndarbejdsinspektør frk. Gudrun Hansen, forstanderinde Harriet Østerbye, skoleinspektør Alfr. Jensen, Himmelev, skoleinspektør Gudmundson, Reykjavik, konsulent cand. psyk. Gunnar Hansen, Skive, elever fra Hailebury College, England, stadsskoleinspektør Ejvind Rosenholm, Nykøbing F.

Sport: Kampe i fodbold, langbold og håndbold med Hjerting skole og Oksbøl skole, kampe med Gammelby skole i volleyball, badminton, indendørs fodbold og bordtennis (fritidsvirksomhedens hold i bold-spil). Deltog i bymesterskaberne i bordtennis for skolehold, deltog i skolemesterskaberne i håndbold, afholdt interne skolemesterskaber i bordtennis og gymnastik, en del af klasserne (pigerne) afsluttede vin-tersæsonen med gymnastikopvisninger, skoleholdet i håndbold spillet mod »Posten«.

Lejrskole: Foruden de traditionelle lejrskoleudsendelser har de to ældste hjælpeklasser været 5 dage på lejrskole i Sønderho.

Spangsbjergskolen:

- 16/8 1961 Skoleinspektør Gudmundson fra Island på studieophold.
- 22/9 1961 Koncert af orkester fra Lemgo.
- 23/9 1961 Odense Børnehaveseminarium studerer børnehaveklasser.
- 17/11 1961 Lærer Jock Jensen fra Stavanger på studieophold.
- 25/11 1961 Lærerinde Tora Eikeland fra Stavanger på studieophold.
- 5/12 1961 Aalborg Børnehaveseminarium studerer børnehaveklasser.
- 16/1 1962 Ca. 90 elever fra Esbjerg højskole på besøg.
- 22/2 1962 Fastelavnsfest for eleverne.
- 6/3 1962 Frøbelskolen studerer børnehaveklasser.
- 14/4 1962 Skolebestyrer Gregersen, Aalborg, studerer børnehave-
klasser.
- 17/4 1962 Elevkoncert for forældrene.
- 4/5 1962 Mrs. Hinkstone fra USA studerer børnehaveklasser.
- 23/5 1962 Lærerinde frk. Tønnesen fra Stavanger på studieophold.
- 7/6 1962 Udflugt til henholdsvis Strandskoven, Varde og Munkebjerg.

Derudover har vi haft besøg af adskillige deputationer, bl. a. skole-udvalg m. fl. fra Løgumkloster, Billund, Sædding og Hjørring.

Ca. 5 forældremøder.

Stormgades skole:

- 23/9 Besøg af elever fra Odense Børnehaveseminarium.
- 28/10 Foredrag af Munthe af Morgenstjerne (store elever).
- 24/1 Besøg af en af foreningen »Norden«s udsendte rejselektorer förf. fil. kand. fru Irene Wallerius Linton (oplæsning og foredrag for de store elever).

*Dette billede viser de store piger fra Stormgades skole midt i den æbleskivebægning, der var deres specielle bidrag til U-landshjælpen.
Skolernes samlede bidrag oversteg 30.000 kr. — Godt gjort, piger og drenge!*

Vestre skole:

Forældremøder for følgende klasser: børnehave, 1., 2., 5., 6., 7., 8., IVx og real.

Foredrag ved kriminaloverbetjent Dencker for eleverne.

Fastelavnsfest for henholdsvis de ældste klasser og de yngste klasser.

Udflugt til Kongebrogården med 4., 5. og 6. klasse, til Nørreskoven med børnehave, 1., 2. og 3. klasse.

Møder afholdt i samarbejde med forældreforeningen.

Østre skole:

27/9 Overlærer P. Hörleik afgået ved døden.

28/10 Konfirmandfest.

30/10 Forældremøde for 5. klassernes forældre (110 delt).

31/10 Foredrag af kaptajn Nørgaard, Dansk Skibsadoption.

10/11 En elev og to 2. klasser fik præmier ved børnebogsugens tegnekonkurrence.

3/12 Skolens kor sang ved gudstjenesten i Vor Frelzers kirke.

3/12 Klassernes indsamling til Red Barnet (623 kr.).

4/12 Salg af »Julestjernen« (3.088 kr.).

22/12 Juleafslutning i Vor Frelzers kirke.

8—10/2 Udstilling fra »Rådet for større Færdssikkerhed«.

17—18/2 En elev fra Ir var Red Barnets gæst i København (efter lodtrækning).

21—23/2 Foredrag af kriminalassistent Nold Jensen for afgangsklasser.

3/3 Om eftermiddagen tøndeslagning i gården, om aftenen fastelavnsfest.

12/3 Pokalstævne i håndbold.

- 7—8/4 Dramatisk Klub opfører »Alle mand i trøjen« 3 gange.
 7/5 Børnehaveklassernes 50-års jubilæum.
 11—30/4 Besøg af Mr. Holmes.
 3/5 Sangaften.
 14/5 Valgmøde ang. skolekommission.
 16/5 Skolekoret synger på De gamles hjem.
 4/6 Udflugt til Strandskoven.
 6/6 Udflugt til Skibelund.
 19/6 Elevernes afslutningsfest.

Lærerpersonalet.

Ved skolevæsenets købstadordnede skoler var der for skoleåret 1961—62 normeret følgende embeder:

Skoledirektøren	1
Skoleinspektører (herunder 1 for ungdomsskolen og 1 konsulent for specialundervisningen)	12
Viceinspektører (herunder konsulenter for specialundervisning, pædagogisk viceinspektør samt forstander for observationshjem)	28
Faste lærere (overlærere)	226
Faste lærerinder (overlærere)	212
Timelærere	15
Timelærerinder	21
Faste vikarer	20

I alt ... 535

Til- og afgang i lærerpersonalet i skoleåret 1961—62.

	Tilgang	Afgang på grund af				Dodsfall
		Ansættelse under andet skolevæsen m. v.	Indgåelse af ægteskab	Alder	Anden ansøgt afsked	
Skoleinspektører, herunder konsulent for særundervisningen						
Viceinspektører, herunder konsulenter for særundervisningen m. fl.						
Lærere (overlærere)	15	6		2		1
Lærerinder (overlærere)	13	9		1	1	
Timelærere	5					
Timelærerinder	3			1		

Fælles indsats = resultat.

*Stenderup Hages
vartegn
bringes på plads.*

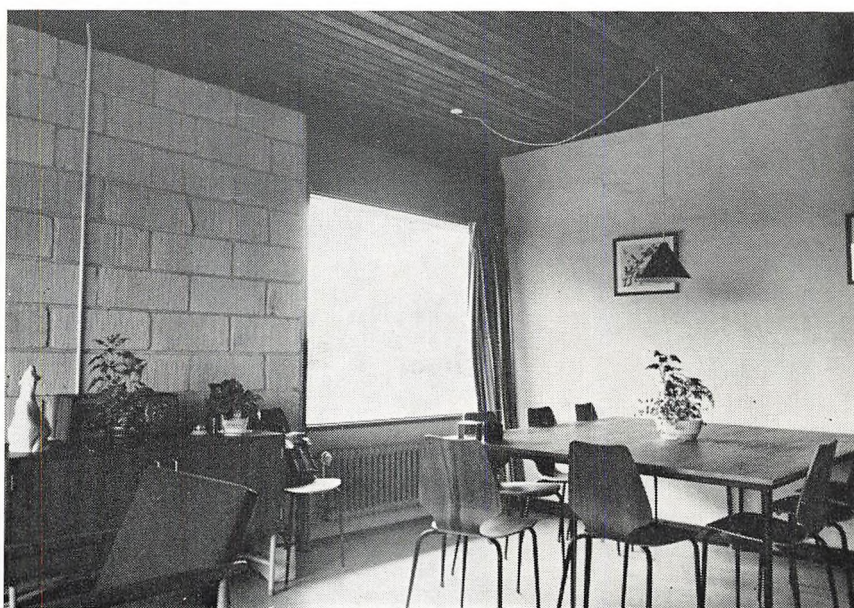
Runeforskere.

Stranden ved Stenderup Hage.

Interiør fra Stenderup Hage.

Lærerpersonalets fraværelse i skoleåret 1961—62.

Måned	Lærere			Lærerinder			I alt timer Læ.+Læi.
	Sygdom Timer	Anden årsag Timer	I alt Timer	Sygdom Timer	Anden årsag Timer	I alt Timer	
August	161	360	521	375	2	377	898
September	481	569	1050	866	61	927	1977
Oktober	543	317	860	1130	119	1249	2109
November	681	70	751	1949	26	1975	2726
December	483	126	609	1377	—	1377	1986
Januar	431	265	696	1070	—	1070	1766
Februar	552	177	729	1284	101	1385	2114
Marts	717	160	877	1459	159	1618	2495
April	573	150	723	1253	80	1333	2056
Maj	471	180	651	1073	116	1189	1840
Juni	244	132	376	319	40	359	735
I alt	5337	2506	7843	12155	704	12859	20702

	Antal undervisningstimer		Fraværelse	
	Pr. uge	Omregnet til årligt antal timer	Timer	%
Lærere	7824	301224	7843	2,60
Lærerinder ...	5544	213444	12859	6,02
I alt	13368	514668	20702	4,02

I de under lærerinders sygdom anførte timer er indeholdt 3.382 timer, der skyldes svangerskab og fødsel. Dersom dette antal timer fradrages i anførte antal timer, vil lærerinders fraværelse i % udgøre 4,44.

I de under anden årsag anførte timer er indeholdt 1613 timer for lærere under militærtjeneste, 462 timer for lærere og 265 timer for lærerinder under orlov og 416 timer for lærere og 415 timer for lærerinder under deltagelse i korte kursus m. v.

Udover de nævnte tal har 1 lærer og 1 lærerinde været på årskursus, 7 lærere (læi.) har stået udenfor nr. og 4 nyansatte lærere har aftjent værnepligt (uden lønning).

Jubilæer.

Skoleåret 1961—62.

40 år.

2/11 1961: Overlærer Jakob Andersen, Vestre skole.

26/1 1962: Overlærer M. P. Just Villumsen, Danmarksgades skole.

1/2 1962: Overlærer S. Holt Jensen, Rørkjær skole.

1/2 1962: Overlærer N. Laurids Nielsen, Stormgades skole.

1/6 1962: Overlærer Elmer Z. Suhr, Gammelby skole.

25 år.

1/12 1961: Viceinspektør Maren Madsen, Gammelby skole.

Folkeskolen.

40 år.

1/11 1961: Overlærer Friis Legardt Skov, Gammelby skole.

Møder.

Der har i skoleåret været afholdt 15 skoleinspektørmøder, 83 lærerrådsmøder og 58 lærermøder.

Lærernes videreuddannelse.

Som tidligere år har lærerpersonalet i prisværdig høj grad gjort en indsats for at dygtiggøre sig.

I denne beretning, side 69, er fortalt om virksomheden inden for Esbjerg årskursus, 29 kolleger har udnyttet sommerferien til kortere eller længere kursus.

Fortegnelse over læreres dellagelse i feriekursus i sommeren 1962.

Nr.	Navn	Kursus	Tidsrum
1.	Andersen, Kristian Skov	engelsk (på »Chester International Summer School«, England)	21/7— 4/8
2.	Andersen, Martin	tegnekursus på Vartov	23/7— 4/8
3.	Bjerregaard, Else	gymnastik på Krogerup højskole	15/7—21/7
4.	Borsing, Jytte	Dansk Gymnastiklærerfor- enings kursus i Sønderborg	30/7— 3/8
5.	Ehmsen, Harry G.	metalsløjld på Askov sløjldlæ- rerskole	2/7—11/8
6.	Folmø, Lis	Statens håndarbejds kursus, Emdrupborg	9/7—28/7
7.	Hansen, Edward	Kort kursus i matematik på Danmarks lærerhøjskole ...	1/7—14/7
8.	Hansen, Valborg	Religionslærerforeningens kur- sus på Aarhus Universitet ...	1/7— 5/7
9.	Holmberg, Janne	Socialpædagogisk uge, Sønderborg	30/7— 5/8
10.	Holmberg, Elly	Socialpædagogisk uge, Sønderborg	30/7— 5/8
11.	Jacobsen, Arne Helge	Metodikkursus for lærere i folkeskolens 1.—5. klasse ...	25/6— 7/7
12.	Klein, Erik	træsøjld afsluttende	2/7—11/8
13.	Kløft, Frida	Tolfte Fortbildningskursen, Mariekällskolan, Södertälje, Sverige	26/6— 6/7
14.	Nielsen, Egon Thomas ...	Metalsløjld 2 Askov	23/7—11/8

Nr.	Navn	Kursus	Tidsrum
15.	Nielsen, Helly Brinch	Fysisk opdragelse samt musik til gymnastik hos Helle Gotved, København	29/7— 2/8
16.	Nielsen, Aase Bjørnholt ..	Tyskkursus	8/7—28/7
17.	Nordholt, Gudrun	Tolffe Fortbildningskursen, Mariekällskolan, Södertälje, Sverige	26/6— 6/7
18.	Pedersen, Henry Balslev	svensk II	25/6—12/7
19.	Pedersen, K. Margrethe ..	Summer School for Overseas Students, University of Exeter, England	2/8—23/8
20.	Pedersen, Poul Erik	The Eckersley School of English i Oxford	24/7— 9/8
21.	Paulsen, Oda Borgen	Helle Gotved, Gymnastik - Musik	29/7— 2/8
22.	v. Qualen, Svend Aage ...	Sløjdlærerkursus på Askov sløjdlærerskole	2/7— 4/8
23.	Smidt, Manfred Neder- gaard	metalsløjld	23/7—11/8
24.	Soulié, Jean-Marie	Statens tegnelærerkursus	2/7—28/7
25.	Stensig, Aase Illum	Danmarks Sanglærerforenings kursus i Båring	29/7— 3/8
26.	Sørensen, Andreas M. Lehmann	sløjld (fortsætter + afslut- tende)	2/7— 4/8
27.	Terkildsen, Søren	metalsløjld II	23/7—11/8
28.	Timmermann, Robert	Metodik i 1.—5. klasse på Lærerhøjskolen	25/6— 7/7
29.	Thygesen, Metha K. S.	håndarbejde	16/7— 4/8

Instruktionskursus og foredrag.

1. Mandag d. 14. august 1961:

I samarbejde med skoledirektøren instruktionskursus i dansk i 1. klasse med kommunelærerinde frk. Gudrun Krogh Sørensen, København.

2. Tirsdag d. 15. august 1961:

I samarbejde med skoledirektøren instruktionskursus i regning i 1. klasse med seminarielektor Hans A. Rasmussen, Århus.

3. Tirsdag d. 14. november 1961:

I samarbejde med Fysiklærerforeningen for Sydvestjylland instruktionskursus i fysik med hr. overlærer E. Runge, København.

4. Mandag d. 29. januar 1962:

Instruktionskursus i regning med matematik i 7. klasse med hr. overlærer C. C. Kromann Clausen, Herlev.

5. 21.—25. februar 1962:

I samarbejde med skolevæsenet og Esbjerg seminarium udstilling, foredrag, instruktion og diskussion i fagene historie og geografi med førstelærer H. K. Kristensen, Lunde, viceskoleinspektør Thorkil Holm, København, kommunelærer Svend B. Nielsen, Frederiksberg, lektor Hans Jensen, København, adjunkt O. Bohn, Esbjerg, og viceinspektør E. Bøgh Hansen, Esbjerg.

6. Torsdag d. 3. og fredag d. 4. maj 1962:

Instruktionskursus i håndarbejde med håndarbejdsinspektør Gudrun Hansen, København.

7. Torsdag d. 24. og fredag d. 25. maj 1962:

Instruktionskursus i atletik med seminarielæktor Bjarne Hauger, Esbjerg, og kommunelærer Peter Brogaard Andersen, Esbjerg. Dette kursus blev på grund af regnvejr udsat til d. 16. og 17. august 1962.

Studierejser til venskabsbyer.

Studierejse til Stavanger.

(Ved skoleinspektør Henry Jacobsen).

Lørdag d. 1. oktober kl. 0,20 påbegyndtes den rejse, jeg så længe havde glædet mig til.

Fra Hirtshals gik turen over Skagerrak mod Kristanssand. Søen var forholdsvis rolig, vejret diset med byger, så indsejlingen til Norges kyst blev ikke den oplevelse, jeg havde håbet.

Kl. ca. 13,30 lagde vi i silende regn til ved kajen i den søndagsstille by, hvor man trods byens dansklingende navn straks kunne se, at skikkene her var noget anderledes end hjemme, idet endog drenge, der var velgarderede mod regnen i gummistøvler, regnfrakke og sydvest, gik med paraply.

Kl. 16 begyndte den ca. 234 km lange togrejse gennem Sørlandets skønne natur med de mange og lange (op til 9 km) tunneller. Regnen og det begyndende tussmørke var dog en hindring for udsigten.

Efter ankomsten til Stavanger gik jeg straks til »Rex Hospits«, hvor jeg skulle bo de følgende dage. Her blev jeg ringet op af sekretær Th. Viik, der havde været på banen for at hente mig, men ikke havde kunnet finde »én, der så ud som en træet og rådvild dansker,« som han sagde. Jeg nævner kun dette træk, fordi det var det første udslag af den enestående imødekommenhed og gæstfrihed, der blev vist mig under hele opholdet.

I det efterfølgende vil jeg give en redegørelse for forløbet af de enkelte dage.

Mandag morgen blev jeg budt velkommen af inspektør (skoledirektør) Ree Petersen på skolevæsenets kontor. Jeg havde ønsket at se så meget som muligt af byens skolevæsen, dog især Framhaldsskolen og særundervisningen. Planer blev lagt, hvorefter hr. Viik for at orientere

mig kørte en tur rundt i byen og derefter til Framhaldsskolen, hvis idé og historie han fortalte om.

Skolebestyrer Karmly var syg, hvorfor førstelærer (viceinspektør) Dybdahl bød velkommen og foreviste skolen.

Om eftermiddagen besøgte jeg Solvang realskole og drøftede skole med rektor Storhaug.

Tirsdag fra kl. 8.30 på Framhaldsskolen, hvor jeg overværede 3 praktiktimer i henholdsvis engelsk, norsk og geografi hos hr. Lindahl og derefter besøgte metalsløjdlokalet med hr. Halmstok. Skolebestyreren inviterede nu på frokost, og trods dårlig fod og krykke udfoldede han dog en enestående vitalitet, imødekommenhed og interesse for at drøfte skoleproblemer.

Om eftermiddagen kørte hr. Karmly og hr. Lindahl mig en smuk og belærende tur gennem omegnen og ned mod Sola flyveplads.

Om aftenen var jeg inviteret med hr. Viik til koncert med violinvirtuosen Michael Rabin. Det blev en stor oplevelse.

Onsdag morgen blev jeg afhentet af talelærer Jack Jensen, der skulle klare den dags emne: særundervisningen, hvilket han gjorde på en særdeles instruktiv og behagelig måde.

Først aflagde vi besøg på Kampen skole, der er bygget ca. 1925 og har 1200 elever. Her var emnet taleundervisning, læsehold og hjælpeklasser. Derefter kørte vi til Ulland Haugskole, der er en moderne skole i udkanten af byen. Overlærer (inspektør) Olsen bød velkommen ved et kaffebord på lærerværelset. Bordet var pyntet med danske og norske flag, og lærerpersonalet sang 1. vers af »Der er et yndigt land«, hvorefter jeg kvitterede med en hilsen fra Esbjerg og med de norske kollegers hjælp sang »Ja, vi elsker dette landet«. Den modtagelse glemmer man sent.

Det efterfølgende besøg hos hr. Matsen i observationsklassen gav stof til eftertanke. Har man de rette lærere til dette arbejde, er der for mig ingen tvivl om, at denne form for særundervisning var værd at efterligne her i byen.

Om eftermiddagen kørte hr. J. Jensen, hr. og fru Olsen og jeg en ca. 180 km lang og skøn tur over Jæren til åndssvagehjemmet »Bakkebø« ved Egersund. Her lever 312 mennesker i alderen fra 2—60 år. De undervises væsentligt i manuelt arbejde begyndende i en børnehave, der ligner vore, til værksteder med arbejde af stigende sværhedsgrad, og man må forbavses over så smukke ting, der fremstilles, og glædes over at se de evnesvages arbejdsglæde og stolthed over resultaterne. Til hjemmet hører også et landbrug, sportspladser med svømmebassin og en moderne, betagende skøn kirke, der hver morgen bruges til fælles andagt.

Om aftenen skulle jeg have deltaget i et pædagogisk møde; men vi kom så sent hjem, at det i stedet blev til en hyggelig aften i hr. Dybdahls hjem.

Torsdag var helliget Framhaldsskolen, hvor jeg overværede undervisningen i »butikken«. Klassen lærte kundebetjening i den første time og prisudregning i den næste. Resten af skoledagen måtte jeg yde lidt, idet jeg 3 gange for fuldt hus viste film og fortalte om Esbjerg og omegn.

Om eftermiddagen var jeg inviteret med hr. Dybdahl og hr. Th. Viik op i fjeldene til Framhaldsskolens lejrskolehytte, der på en udmærket måde er beskrevet af Reiner Viig Petersen i årsskriftet 1959—60, hvortil henvises. Vi kørte blandt andet gennem de fjelde, hvor nordmændene havde kæmpet under besættelsen.

Aftenen tilbragte jeg i teatret som inspektør Ree Petersens gæst og sluttede af med et par hyggelige timer i hans gæstfri hjem.

Fredag aflagde jeg sammen med inspektøren besøg på byens nyeste og på dette tidspunkt endnu ikke færdige skole, der bygges til dels i pavillonsystem. Overlærer Johnsen viste rundt, og da han er en stor kender af domkirken og dens historie, havde jeg stor glæde af det efterfølgende besøg i domkirken under hans ledelse.

Afslutningen på besøget i Stavanger markeredes ved et hyggeligt kaffebord på skolevæsenets kontor med journalistbesøg og fotografering til et dagblad, og kl. 21,30 forlod jeg byen ladet med en række uforglemmelige indtryk fra et skolevæsen, der har meget til fælles med vort, men dog også er så forskelligt fra vort, at et studieophold der kan virke berigende og giver ideer til arbejdet i vor egen by; men også med erkendelsen af at have været i en venskabsby, hvor hjerteligheden og venligheden havde mødt én overalt såvel ved de officielle besøg som ved de personlige kontakter med de norske kolleger.

En tak til de norske kolleger, der gjorde turen til en stor oplevelse både pædagogisk og menneskeligt, og til vore egne myndigheder, der gjorde rejsen mulig.

Studierejse til Eskilstuna.

(Ved lærerinde Eva Jørgensen).

I ugen efter efterårsferien var jeg i Eskilstuna for at se på skoleforhold der. I forvejen havde jeg kontaktet skoledirektør Pär Skallstrøm, som havde lagt en fyldig plan for mit besøg.

Jeg havde lyst til at se skolekøkkenundervisning og fik også mit ønske opfyldt. Jeg fik lejlighed til at se både gamle og nye køkkener.

Jeg kunne ikke undgå at lægge mærke til deres dejlige redskaber, men mest misundelig blev jeg, da jeg blev klar over, hvor mange timer faget tildeltes.

Ved en kollegial sammenkomst hos frk. Anna Lindgren, der er tilsynsførende for skolekøkkenundervisningen i Eskilstuna, fik jeg lejlighed til at træffe mange andre skolekøkkenlærerinder.

Men jeg havde også ønsket at se småbørnsundervisning, og det blev en stor oplevelse. I nogle klasser havde børnene forberedt sig på at få besøg. Et sted var klassen pyntet, og børnene bød mig velkommen med et talekor. Et andet sted fik en dreng lov at spille »Der er et yndigt land« på trompet.

Efter skoletid besøgte vi byen, og en dag var vi under sløjdinspektør Sandstrøms ledelse på en pragtfuld tur til Uppsala, hvor vi så universitetet, domkirken og Dag Hammerskjölds grav.

Jeg vil slutte med at takke for de dejlige dage i Eskilstuna, og til fremtidige studierejsende vil jeg sige: Tag studierejsen om foråret, hvis det er muligt, for dagene er korte sidst i oktober.

Skoledirektører: Eskilstuna, Stavanger, Esbjerg.

Studierejse Esbjerg—Eskilstuna i oktober 1961.

(Ved lærer Harry Ehmsen).

Jeg havde været så heldig at få tildelt en uges studieophold i Eskilstuna i tiden 1. april 1961 — 31. marts 1962.

Jeg valgte at supplere en lige afsluttet sløjdlæreruddannelse ved at se på sløjdundervisning og sløjdsale i Eskilstuna. Ligeledes havde jeg ønsket at se på særundervisning.

Efter forudgående korrespondance med skoledirektør Pär Skallström havde jeg fået det ordnet, så jeg måtte komme ugen efter efterårsferien, og da jeg søndag aften ankom til Eskilstuna, var der reserveret værelse til mig på Jernbanehotellet, hvortil der også var sendt brev til mig med besked om at møde mandag formiddag på skoledirektørens kontor.

Her blev jeg budt velkommen af skoledirektøren, og det blev pålagt inspektør Hallberg (særundervisning) og inspektør Sandstrøm (sløjdundervisning) at føre mig rundt på de forskellige skoler og vise mig byens seværdigheder. Sandstrøm fandt frem til de rigtige steder med dygtige lærere og interesserede elever. Man mærkede, at det var en by med en stor jern- og stålindustri, man gæstede, idet metalsløjld havde en stor plads, uden at der dog kunne siges træsløjld noget på. Allerede i 3. og 4. klasse begynder drengene med træsløjld.

En ting man også lagde mærke til, var det gode værktøj, der fandtes, og der kunne jo nok være visse ting, man kunne ønske sig på vore hjemlige sløjdsale.

Inspektør Hallberg sørgede for, at jeg også fik lejlighed til at overvære særundervisningen. På en skole var der flere former for special-

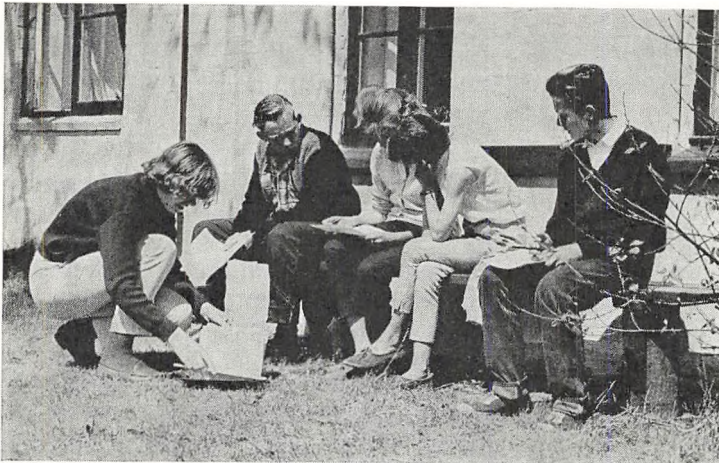
undervisning, såsom tunghøreklasser, læseretarderede, adfærdsvanskelige samt svagtbegavede.

Trods en god planlægning af ugen blev der dog tid til små ture i omegnen, besøg på værktøjsfabrikker og museer. I en hel gade med gamle træhuse var indrettet et museum, der viste værksteder fra den tid, da de første smede kom til byen og skabte byens industri.

Disse huse har stået forskellige steder i byen. Jeg var så heldig at se et hus blive flyttet. Det foregik ved hjælp af store blokvogne og donkræfte samt kranvogne. Det var en besværlig transport, og det tog flere dage at flytte huset de få hundrede meter. Betjente ledede trafikken uden om de gader, hvor transporten kom frem, og ved hvert gadehjørne måtte der donkræfte til for at få huset drejet. Når det så kom til gaden, hvor det skulle stå, var der støbt sokkel, så alt var klar til at sætte huset på plads.

Der blev også tid til en eftermiddagstur til Uppsala under hr. Sandstrøms ledelse. Vi så her Nordens største domkirke og universitetet, og vi dvælede et øjeblik ved Dag Hammarskjölds grav, der dengang var nyanlagt.

Det blev en interessant og lærerig uge, som jeg er såvel skolevæsenet i Eskilstuna med skoledirektør Pär Skallström og de to inspektører Hallberg og Sandström i spidsen, som de bevilgende myndigheder herhjemme i Esbjerg, meget taknemmelig for.

Lejrskolestudier.

Elever.

Skolesøgende og undervisningspligtige børn i Esbjerg.

31. december 1961 (folketal: 55.678)	Fra Esbjerg kommune									Fra andre kommuner		I alt
	Under undervisningspligtig alder			I undervisningspligtig alder			Over undervisningspligtig alder			Drg.	Piger	
	Drg.	Piger	I alt	Drg.	Piger	I alt	Drg.	Piger	I alt			
A. Kommunens skoler:												
1. Boldersager skole	44	46	90	372	417	789	123	128	251			1130
2. Danmarksgades skole	29	33	62	223	249	472	136	152	288			822
3. Gammelby skole	80	76	156	450	387	837	69	80	149			1142
4. Grådybskolen	69	39	108	442	452	894	141	153	294			1296
5. Jerne skole	65	52	117	419	423	842	90	107	197			1156
6. Rørkjær skole	58	45	103	416	379	795	77	90	167			1065
7. Spangbjergskolen	110	89	199	384	325	709	32	38	70			978
8. Stormgades skole	41	43	84	328	287	615	82	115	197			896
9. Vestre skole	25	24	49	211	220	431	69	70	139			619
10. Østre skole	31	29	60	271	263	534	61	58	119			713
11. Veldbæk skole				15	13	28						28
12. Rendbjergghjemmet				9	3	12	1		1			13
Heraf fra andre kommuner	552	476	1028	3540	3418	6958	881	991	1872			9858
	1		1	13	10	23	55	79	134	69	89	158
Herefter fra Esbjerg kommune	551	476	1027	3527	3408	6935	826	912	1738			9700
B. Esbjerg statskole:				6	4	10	170	145	315	103	82	510
C. Private skoler:												
1. Esbjerg realskole	1	1	2	47	60	107	9	14	23	39	30	201
2. Sct. Nicolai skole	1	1	2	13	11	24				3	2	31
Tilsammen ...	2	2	4	60	71	131	9	14	23	42	32	232
I alt A. B. C. ...	553	478	1031	3593	3483	7076	1005	1071	2076	214	203	10600
D.												
1. Underviste i hjemmet ...				1	1	2						
2. Uden undervisning på grund af vedvarende sygdom				1		1						
3. På åndssvageanstalt eller Externatskole				15	8	23						
4. På blinde- eller døveinstitut				2	2	4						
5. I andre kommuners skoler				7	14	21						
6. Endnu ikke indmeldte ...												
Tilsammen ...				26	25	51						
Antal undervisningspligtige børn i Esbjerg				3619	3508	7127						

De undervisningspligtige børn i Esbjerg udgjorde 12,8 % af byens indbyggertal. Samtlige elever i kommunens skoler udgjorde 17,71 % af byens indbyggertal.

Klassetrin	Bold.ager skole		Danm.g. skole		Gaml.by skole		Grådyb-skolen		Jerne skole		Rørkjær skole	
	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.
Børnehavklasse	4	101	3	64	5	116	4	108	4	117	4	103
1. grundskoleklasse	5	124	3	69	5	134	5	128	5	138	4	114
2. »	4	106	3	53	5	114	6	132	5	136	4	104
3. »	5	132	3	62	5	116	5	123	4	107	4	120
4. »	4	110	3	61	5	132	5	113	4	94	4	97
5. »	4	112	3	58	5	118	5	121	4	117	5	112
6A klasse	2	48	2	38	3	82	3	64	3	74	2	39
6B »	2	54	1	26	2	47	3	71	2	55	1	30
6C »											1	20
7A »	2	50	2	49	3	62	2	43	3	65	1	27
7B »	2	59	2	53	2	52	2	47	2	56	1	29
7C »							2	39			2	51
8. »	2	41	3	64	1	25	4	75	3	68	2	40
9. »					1	13	1	21				
IIIx »			2	36								
1. real »	2	54	2	42	2	34	2	48	2	48	2	40
IVx »	3	86	4	73	2	52	4	94	2	54	2	52
Real »	2	41	3	68	2	32	2	44	1	27	2	29
Hjælpeklasse							3	25			3	27
Tunghørklasse			1	6								
Læseklasse	1	12			1	13					1	11
Observationsklasse												
I alt	44	1130	40	822	49	1142	58	1296	44	1156	45	1065

Optælling efter skoleafdelinger:	Klasser	Elever	Elever pr. klasse
Børnehavklasser	39	960	24,62
Grundskoleklasser	210	4974	23,69
Eksamensfri mellemskole, almen linie	73	1555	21,30
Udelt linie	7	149	21,29
Eksamensmellemskole, boglig linie og realkl.	88	2030	23,07
Hjælpeklasser	13	111	8,54
Læseklasser	5	60	12,00
Tunghørklasse	1	6	6,00
Observationsklasse	1	13	13,00
I alt	437	9858	22,56

11. december 1961.

Spangsb. skole		Stormg. skole		Vestre skole		Østre skole		Veldbæk skole		Observ.		I alt		
Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Klasser	Elev.	Elev. pr. kl.
6	153	4	89	2	49	3	60					39	960	24,62
7	140	4	84	3	62	3	71	1	9			45	1073	23,84
7	134	4	105	3	66	3	76	1	19			45	1045	23,22
6	112	4	93	3	64	3	82					42	1011	24,07
4	103	4	74	3	61	3	68					39	913	23,41
4	96	4	75	2	47	3	76					39	932	23,90
2	42	2	44	1	24	2	38					22	493	22,41
1	28	2	39	1	27	1	28					16	407	25,44
				2	33							3	59	19,67
2	37	2	33	1	22	2	48					20	436	21,80
1	25	2	44	1	20	2	42					17	427	25,12
												4	90	22,50
3	49	3	72	3	61	2	44					26	545	20,96
1	15	1	19	1	13							5	81	16,20
												2	36	18,00
1	17	1	24	1	17	1	24					16	354	22,13
		2	48	1	25	1	25					21	509	24,24
		2	28	1	16	1	12					16	297	18,56
2	15	3	25			2	19					13	111	8,54
												1	6	6,00
1	12			1	12							5	60	12,00
										1	13	1	13	13,00
48	978	44	896	30	619	32	713	2	28	1	13	437	9858	22,56

Elevforsømmelser i skoleåret 1961—62.

Skole	Forsømmelser i % af de skolepligtige dage				Ikendte bøder for forsømmelser uden lovlig grund kr.	Indkaldelser	Advarsler
	Sygdom	Anden lovlig grund	Uden lovlig grund	I alt			
Boldesager skole	3,50	0,41	0,03	3,94	0,00	1	2
Danmarksgades skole ..	3,39	0,56	0,04	3,99	31,00	5	3
Gammelby skole	3,74	0,27	0,07	4,08	90,00	5	5
Grådybskolen	4,06	0,46	0,02	4,54	5,00	1	5
Jerne skole	4,57	0,40	0,02	4,99	0,00	0	5
Rørkjær skole	3,77	0,34	0,05	4,16	47,00	4	5
Spangsbjergskolen	2,16	0,31	0,06	2,53	30,00	7	8
Stormgades skole	4,20	0,60	0,03	4,83	32,00	3	7
Vestre skole	4,08	0,45	0,03	4,56	0,00	0	1
Østre skole	4,12	0,25	0,06	4,43	22,00	7	10
Veldbæk skole	3,45	0,37	0,03	3,85	0,00	0	0
Alle skolerne ...	3,73	0,40	0,04	4,17	257,00	33	51

Elevunderstøttelser.

Vedrørende uddeling af stipendier til fortsat skolegang i skoleåret 1961/62 med tilskud fra »Ungdommens uddannelsesfond«.

Klassetrin	I alt ansøgninger	Afslag	Bev., men eleven udgået af skolen el. fraflyttet byen	Bevil-linger	I alt udbetalt
7. klasser	57	3	0	54	16.050 kr.
8. klasser	146	18	2	126	29.950 —
9. klasser	16	2	0	14	2.300 —
1. Real	75	6	1	68	14.150 —
III ml.	9	1	1	7	1.550 —
IV ml.	80	9	0	71	14.500 —
Realkl.	59	6	1	52	13.250 —
Hjælpeklasserne	12	1	0	11	3.250 —
Ialt	454	46	5	403	95.000 kr.

Af de 95.000 kr. refunderedes 71.250 kr. af »Ungdommens uddannelsesfond«.

Allt efter indtægt, formue, børnetal og evt. særlige omstændigheder blev stipendierne uddelt med beløb på 500 kr. — 150 kr. og 100 kr.

Det skal bemærkes, at undervisningsministeriets cirkulære af 9. februar 1962 om stipendier til elever i 8. hovedskoleklasse, 9. klasse og den 3-årige realafdeling, kom på et tidspunkt, da skolevæsenet i Esbjerg havde udsendt retningslinierne i store træk og havde fået ansøgningsskemaer ind. — Man måtte derfor søge dispensation på enkelte punkter, bl. a. er det sidste år, elever i 7. klasse har fået bevilget stipendier.

Undervisning.

Skriftlig årsprøve afholdtes i dagene 14., 15. og 16. juni, forældredage 21. og 22. juni.

Mellemskoleeksamen 1962.

Til mellemskoleeksamen indstilledes:

Skole	Klasse	Elever	Drenge	Piger	Heraf bestod
Boldesager	3	86	34	52	85
Danmarksgade	4	73	29	44	73
Gammelby	2	52	28	24	52
Grådybskolen	4	93	46	47	93
Jerne	2	53	25	28	53
Rørkjær	2	51	21	30	51
Spangsbjergskolen	—	—	—	—	—
Stormgade	2	47	20	27	47
Vestre	1	25	15	10	25
Østre	1	25	11	14	25
	21	505	229	276	504

Realeksamen 1962.

Til realeksamen indstilledes:

Skole	Klasse	Elever	Drenge	Piger	Heraf bestod
Boldesager	2	41	16	25	41
Danmarksgade	3	68	42	26	68
Gammelby	2	32	16	16	32
Grådybskolen	2	44	20	24	*)43
Jerne	1	26	13	13	26
Rørkjær	2	30	14	16	30
Spangsbjergskolen	—	—	—	—	—
Stormgade	2	28	12	16	28
Vestre	1	16	8	8	16
Østre	1	12	7	5	12
	16	297	148	149	296

*)1 elev sygemeldt.

Særlige mellemskoleklasser.

Af mellemskoleklasserne var der to særlige klasser med henholdsvis 14 og 10 elever. Den første af disse var fuldstændig uændret i de to år og var særdeles flittig, arbejdsom og omgængelig. Den fik da også det højeste gennemsnit af samtlige klasser (13,93).

Til gengæld var den anden den ringeste af de klasser, vi hidtil har haft. Trediedelen af klassen faldt fra, arbejdsmoralen var ikke særlig god, og resultatet lå da også lige så langt under gennemsnit, som den anden lå over.

Den ene af de tre realklasser bestod udelukkende af elever fra de tre særlige klasser fra 1961. Der var 40 elever i disse klasser. Af disse gik 3 på gymnasiet, og 21 tog realeksamen i år med et gennemsnit på 13,37.

Der var altså i alt 60 %, som fortsatte.

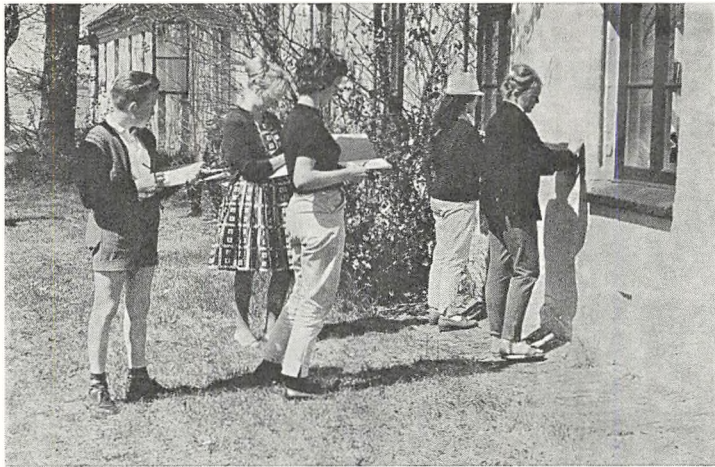
Udsendelse af lejrskolehold i 1962.

*Før sommerferien:**Rendbjerg:*

- 4/5—10/5: Danmarksgades skole I real b+8. klasse.
- 10/5—16/5: Grådybskolen I real a+b+hjælpeklasse.
- 21/5—27/5: Østre I real a + Stormgades skole I real a.
- 27/5— 2/6: Jerne I real a+b.

Stenderup Hage:

- 4/5—10/5: Spangsbjergskolen I real a.
- 10/5—16/5: Rørkjær I real a+b.
- 21/5—27/5: Boldesager skole I real a+b.
- 27/5— 2/6: Gammelby skole I real a+b.

Lejrskolespekulationer.

Efter sommerferien:

Rendbjerg:

20/8—26/8: Danmarksgades skole II real + een 8. klasse.

26/8— 1/9: Stormgades skole 8a+b.

1/9— 7/9: Vestre skole 8a + Østre skole 8a.

7/9—13/9: Jerne skole 8a+b.

13/9—19/9: Rørkjær skole 8a+b.

Stenderup Hage:

20/8—26/8: Spangsbjergskolen 8a+b.

26/8— 1/9: Gammelby skole 8a+b.

1/9— 7/9: Danmarksgades skole to 8. klasser.

7/9—13/9: Boldesager skole 8a+b.

13/9—19/9: Grådybskolen 8a+b+c.

Børnehaveklasser — 50 års jubilæum den 10. april 1962.

I skolevæsenets årsberetning for skoleåret 1912—13 skriver den daværende skoleinspektør A. H. Larsen, der var sekretær for byens skolekommission og skoleudvalg, og som havde været på et længere besøg i Schweiz — især i Basel — for at studere børnehaveinstitutioner:

»Under navn af forklasser har man her i Esbjerg i henhold til § 6 i den nye skoleplan åbnet døren svagt på klem for børnehaveinstitutionen, idet man fra begyndelsen af skoleåret 1912—13 har oprettet to forklasser, én ved hver forskole, begge som halvdagsklasser og kun for børn, der er fyldt 6 år. Dette er selvfølgelig et fremskridt, og da skolepligten hos os først begynder med det fyldte 7. år, er det naturligt, at man, som skoleplanen foreskriver, lader undervisningen i disse forklasser væsentlig bestå af børnesysler.

Skønt jeg mener, at det ville være meget ønskeligt og særdeles god samfundsøkonomi også hos os at indføre børnehaven i det mindste som i Zürich fra 4-års alderen, skal jeg nøjes med at henstille, at de kommende skolemyndigheder optog til drøftelse et forslag om at oprette en toklasset børnehaven, hvis 1. klasse skal omfatte 5-års børnene, men 2. klasse omfatte de 6-årige. Fordelene ved en sådan foranstaltning synes mig så indlysende, at det ville være trivielt at dvæle ved enkeltheder. Jeg skal blot henlede opmærksomheden på, hvilken rigdom for enhver af os alle, hver virkelig god dag er, altså også for ethvert af vore børn. Hvad da, om vi skaffede en hel flok af de fattige småbørn, der på grund af hjemmets uformuenhed er henvist til gaden og dårligt kammeratskabs smuds, endog ca. 250 gode indholdsrige dage hvert år, dage, hvor de var fri for dårlig påvirkning og genstand for god vejledning og opdragende indflydelse.«

Som det fremgår heraf, oprettedes der altså allerede fra begyndelsen af skoleåret 1912—13 to børnehaveklasse, eller som man dengang kaldte dem, forklasser. Ordet forklasser kan vel i og for sig være rigtig nok, da disse klasser ikke blev det, man i almindelighed forstår ved børnehaver, idet der i forklasserne kun optoges børn, der vel ikke er skolepligtige endnu, men som dog højst mangler et år i at være det.

Disse børnehaveklasse har sikkert haft og har stadig meget stor betydning. Børnehaveklasseerne voksede og trivedes, men havde ikke altid lige gode arbejdsforhold. Under den første verdenskrig eller lige efter led man i så høj grad under lokalemangel, at der var visse timer, hvor der i en børnehaveklasse var over 60 elever. Men det var da heldigvis kun en overgang, nu er børnehaveklasseerne en del af Esbjerg skole, men alligevel har børnene ikke pligter, som skolebørn har det. Børnehaven er et fristed, et overgangssted for de børn, der endnu kun står på skolens tærskel. Forældrene i Esbjerg har fået et tilbud, som de har været meget flinke til at tage imod, idet nu mere end 90 % af skolebørnene i Esbjerg har gået i børnehaveklasseerne, før de begynder i 1. grundskoleklasse.

Til belysning af børnehaveklasseernes vækst skal gengives følgende tal:

1912	2 kl. m. i alt	77 elever
1922	4 » » » »	193 »
1932	11 » » » »	384 »
1942	15 » » » »	511 »
1952	32 » » » »	1.004 »
1962	39 » » » »	961 »

En optælling i årsberetninger godtgør, at vi i alt indtil i dag har haft 816 børnehaveklasse med 25.830 elever.

For os, der betragter det som en selvfølge, at de fleste børn begynder i børnehaven, synes fordelene indlysende og selvfølgelig. Det er ganske vist kun et par timer af børnenes dag, der lægges beslag på, men netop fordi det er så kort en tid, det lille barn er borte fra hjemmet, vænnes det ganske langsomt til skolens ånd og skolens krav, det lærer at rette sig efter andre, lærer samværets betydning og opdager, at det udmærket godt kan undvære mor nogle få timer. I børnehaveklasseerne,

hvor lokalerne er indrettede med små borde og med passende lege- og beskæftigelsesmateriale, lærer de små børn at bruge deres hænder, de lærer ganske ubevidst at rette sig efter andre, lærer at lege i grupper, de føler sig »store« og hørende med til skolen. En gang eller to om ugen får de lov at komme i gymnastiksalen, de kommer på skolens boldbane, de bliver sendt til undersøgelse hos skolelægen, de får den første tandpleje på skoletandklinikken, kort sagt, de er medlem af skolesamfundet. De bliver skolevante, de får lært at håndtere en blyant og et stykke kridt, de lærer at lytte, lærer at forstå en besked og udføre en ordre, kort sagt, de vænner sig til at arbejde i grupper, som man gør det i en skole.

Hensigten med børnehaveklasserne er altså kort sagt: 1) at give børnene en pædagogisk og social træning — gøre dem skoleminded, før de skal ind i de store videnskaber, og 2) at befri 1. klasserne for de 6-årige. De to timer om dagen kan selvfølgelig ikke afhjælpe et socialt eller økonomisk behov fra forældrenes side. De hjælper ikke den udearbejdende mor, de aflaster de almindelige børnehaver nogle timer.

Der er en karakteristisk og principiel forskel på børnehaveklassernes indhold før og efter 1948, idet det før 1948, hvor det stort set blev bestridt af lærere og lærerinder, havde et stærkt skolemæssigt tilsnit, medens det nu, hvor det bestrides af børnehavelærerinder, har et rent børnehavemæssigt.

Udviklingen er gået den rigtige vej, det er en pædagogisk og social træning. Forældrene melder deres børn i skole til en børnehaveklasse. De 6-årige, der kommer i børnehaveklassen, går i skole. Det siger de selv, og om de leger med klodser eller skriver bogstaver, er i og for sig dem lige meget, for en 6-årig er både klodserne og bogstaverne leg, og al leg er arbejde, så enkel er sagen.

Børnehaveklasserne i Esbjerg er ikke noget forsøg, det er en funktion i byens normale skoleliv, der i den grad ligger i et modent leje. Det betyder ikke, at der ikke kan ske ændringer, men arbejdet er modnet gennem de mange år fra 1912.

Hvis nogen ville gøre attentat mod børnehaveklasserne, så ville forældrene rejse et ramaskrig, der nok skulle blive så kraftigt, at der blev sagt: hold fingrene væk her — her er noget, vi ikke vil miste.

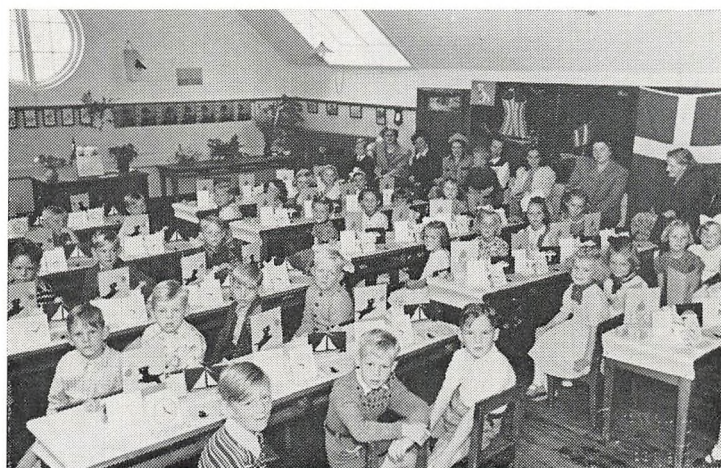
Skoleidrætsstævnet 1961.

(Ved lærer Harald Lauridsen).

Den 20. og 28. september afholdtes det årlige kommunale idrætsstævne på Esbjerg stadion med stor deltagelse fra samtlige skoler. Stævnet åbnedes af skoleinspektør John Jensen i et behageligt efterårsvejr.

Stævnets første dag er afgjort den største — både i stemning og deltagerantal. Indmarchen med praktisk talt alle deltagere grupperet bag skolens fane er et tydeligt billede på det store omfang, dette stævne har fået. Desværre måtte vi undvære det festlige præg, som »Vestehavsdrengene« plejer at give åbningen, men takket være båndoptager og højttaleranlæg fik vi dog musik til indmarchen.

Derefter gik det slag i slag — nogle af slagene faldt oven i hinanden — til kl. 18. Der er ikke længere spillerum for forsinkelser, en enkel

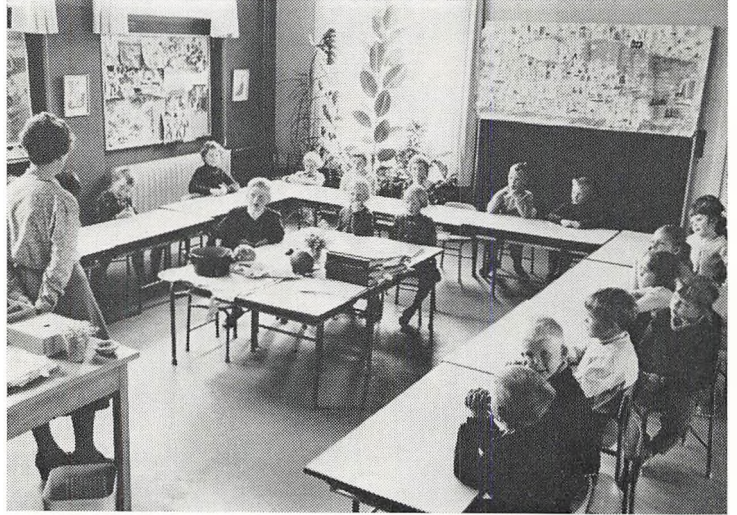

*Fra børnehaveklassernes
tilværelse før 1940.*

Overlærer frk. Marie Langvad.

Børnehaveklasse efter 1948.

forsinkelse griber ind mange steder; trods alt gik dagen nogenlunde, men den var for lang. De mellemliggende kampe fandt sted den 22. og 26. september på følgende baner: Statsskolen, Boldesager, Stormgade og Rørkjær. Disse spredte kampe er det vanskeligt at få til at gå gnidningsløst. De kræver, at arrangørerne konstant befinder sig på farten mellem banerne, snart mangler der en bold, så børn og en gang imellem en dommer til kampene, desuden finder kampene sted i en atmosfære af lokalpatriotisme, som gør det vanskeligt at afvikle kampene i ro og orden.

Den afsluttende dag var finalernes dag for boldspillene, og atletikken fortsatte med de øvelser, der ikke var blevet plads til den første dag. Som en festlig finale kom stafetløbene.

Ved indmarchen til præmieuddelingen var deltagerne skrumpet så meget ind, at skoledirektør N. P. Andersen kunne give hvert hold en præmie. Næppe havde skoledirektøren afsluttet stævnet, og børnene begivet sig ud, før regnen begyndte.

Færdselslære.

Politiets færdselsundervisning i Esbjerg kommunes skoler i skoleåret 1961—62 har omfattet 42 tredieklassem, 5 læseklassem og 13 hjælpeklassem, fordelt i følgende skoler: Boldesager, Danmarksgade, Gammelby, Grådyb, Jerne, Rørkjær, Spangsbjerg, Stormgade, Vestre og Østre.

Undervisningen er givet af politiassistent A. R. Hansen og har omfattet 3 timer i hver klasse, anlagt med henblik på at lære børnene de mest elementære færdselsregler for fodgængere og cyklister samt færdselstavlernes betydning.

Tillige er instruktion givet og tilsyn ført med skolepatruljerne ved Boldesager, Grådyb og Stormgades skoler.

Erhvervsvejledningen.

(Ved erhvervsvejleder Holger Olsen).

Det nære samarbejde mellem skolevæsen og erhvervsvejledning er i det forløbne år fortsat, blandt andet på følgende områder.

Erhvervsvejlederne har i skolernes afgangsklasser givet en afrunding af erhvervsorienteringen ved at besøge 83 klasser med 1830 elever (7., 8., 9., IVm og real). Samtlige elever fra 8. og 9. klasse har igennem udstationering i erhvervspraktik fået lejlighed til — hver i en uge — at prøve kræfter i deres ønskefag. 650 elever blev placeret hos ca. 200 forskellige arbejdsgivere i by og omegn i marts og april måned 1962. I fortsættelse af traditionen har været afholdt to erhvervsorienterende møder ved fagfolk, hvor over 100 fagfolk besvarede ca. 1500 elevers spørgsmål.

Erhvervsvejlederne har endvidere holdt en række foredrag ved forældremøder og ført knap 1000 samtaler med 555 vejledningssøgende fra Esbjerg kommune. Endelig kan berettes, at Esbjergs skoler i stigende omfang har benyttet sig af erhvervsvejledningens nuværende bestand af 25 båndfilm ved den erhvervsorienterende undervisning.

Skolebotanisk have.

(Ved lærer Olav Poulsen).

I skoleåret 1961—62 har det nye areal, som er lagt til skolebotanisk have, kunnet tages i anvendelse. En del af arealet er tilsået med de vigtigste typeplanter og desuden enkelte planter, som har stået på ønskesedlen, men ikke har kunnet få plads tidligere. Uden om denne nytteplantning er der anlagt en prydbepantning med forskellige buske og træer efter tegning af stadsgartner F. Klougart. Det er overvejende træer og buske, som ikke ses almindeligt i haverne. I øvrigt er arbejdet forløbet som tidligere år, idet det dog må nævnes, at der efter en glædelig stigning i bestillingernes antal gennem flere år i foråret 1962 har kunnet konstateres en nedgang.

Esbjerg skolevæsenes filmotek.

(Ved overlærer H. Selmer Krogh).

Filmotekets virksomhed omfatter stadig:

1. Udlån af film fra skolevæsenets depot.
2. Udlån af film fra Statens Filmcentral.
3. Udlån af film fra udenlandske ambassader.
4. Rådgivning og fremskaffelse af egnede film til undervisningsbrug, forældremøder etc.

Skolevæsenet disponerer nu over 54 film (tone og stum); disse film har i skoleåret 1961—62 været udlånt i alt 60 gange.

Vi har igen i år anskaffet nogle nye biologifilm i farver, idet behovet for disse film har vist sig at være ret stort.

Filmoteket indeholder desuden 300 båndfilm.

Fra Statens Filmcentral har vi lånt i alt 278 film, og af disse har de 32 film cirkuleret mellem skolerne. Feriekolonierne i Rendbjerg og Sønderho er ligesom tidligere år blevet forsynet med film i det omfang, der har været behov for det.

Fra næste skoleår flyttes filmoteket til Stormgades skole.

Skolesvømmestævnet 1962.

(Ved overlærer Erik Vind).

Skolernes årlige svømmekonkurrencer blev afholdt i Grådybbadet fra 27. august til 31. august.

De første 4 dage foregik udtagelserne og generalprøverne til selve stævnet fredag den 31. august fra kl. 15.30 til kl. 18.00.

Hvert klassetrin fra og med 6. klasse deltog med 4 piger og 4 drenge, der svømmede 4×25 m tvungen holdkapsvømning:

1. bjergning,	3. rygsvømning,
2. brystsvømning,	4. fri svømning.

288 svømmere fordelt på 72 hold deltog. Der var konkurrence i kunstudspring fra 3 m vippen, og 10 dygtige piger gav opvisning i kunstsvømning. I vandpoloturneringen deltog drenge fra Boldesager, Stormgade og Grådyb. Grådyb vandt turneringen.

Oversigt.

Skole	6. kl.		7. kl.		8. kl. + I r.		9. kl. + II r.		10. kl. + III r.		I alt	Nr.
	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.	Pi.	Dr.		
	Boldesager		2	2		3	2		3	3		
Danmarksgade											0	—
Gammelby											0	—
Grådyb	3	1	3	3	2		3			2	17	2
Jerne											0	—
Rørkjær				2	1				2	1	6	4
Spangsbjerg	2	3	1	1			2				9	3
Stormgade						1		2			3	6
Vestre	1										1	7
Østre						3	1	1			5	5
Esbjerg realskole											0	—
Esbjerg statsskole											0	—

Der gives 3 points for 1. plads, 2 points for 2. plads og 1 points for 3. plads.

Der er udsat 2 pokaler. Een for skoler med svømmebad (Boldesager, Grådyb og Spangsbjerg) og een for de øvrige skoler.

Den første vandt Boldesager, medens Rørkjær vandt den anden.

På grund af begrænset tilskuersplads foregår uddelingen af billetter på den måde, at hver deltager får 3 billetter at disponere over. 12—1500 tilskuere fulgte interesseret konkurrencerne. Alt forløb programmæssigt og uden uheld. Stævnet blev ledet af svømmelærerne: Ebbe Arentoft, Erik Juhl, Svend Madsen, Asta Nielsen, Gunnar Dakin Petersen, Sole Pedersen og Erik Vind.

I. Fra radioen.

Skoleradio — Båndcentral.

Skole	Antal bånd	Hørt i antal klasser:		Seminarieret m. fl.	I alt
		Hovedskolen	Realafdelingen		
Boldesager	28	26	13		39
Danmarksgade	87	85	1		86
Gammelby	89	94	42		136
Grådybskolen	38	23	15		38
Jerne	36	46	13		59
Rørkjær	56	25	48		73
Spangsbjergskolen	13	11	2		13
Stormgade	36	42	13		55
Vestre	58	57	21		78
Østre	25	14	11		25
Esbjerg seminarium ...	5			10	10
Lærere m. fl.	26			54	54
236 udsendelser	497	423	179	64	666

II. Arkivbånd.

Skole	Antal bånd	Hørt i antal klasser:		Seminarieret m. fl.	I alt
		Hoved- skolen	Real- afdelingen		
Boldesager	18	7	16		23
Danmarksgade	7	2	5		7
Gammelby	23	17	6		23
Grådybskolen	19	21	9		30
Jerne	12	5	7		12
Rørkjær	28	17	15		32
Spangsbjergskolen	33	55	8		63
Stormgade	15	10	5		15
Vestre	18	13	5		18
Østre	26	27	3		30
Esbjerg seminarium ...	24			25	25
Lærere m. fl.	8			18	18
	231	174	79	43	296

III. 72 musikbånd indspillet.

IV. Indspilninger på egne bånd: 31 fra radio, 86 arkivbånd og 41 gram-
mofonbånd.

Udveksling med venskabsbyer:

Udveksling med Eskilstuna.

(Ved lærer Hans P. Fogd).

Den allerførste feriedag, søndag den 24. juni, begav vi os ud på en tur, der skulle vise sig at blive den helt store oplevelse, turen til venskabsbyen Eskilstuna. Her viste det sig, at vi i 8 dage skulle være et helt Mininorden, idet der også kom udvekslingshold fra Stavanger og Jvaskylä.

Via Frederikshavn-Göteborg ankom vi til venskabsbyen næste dag kl. 14. Her var både stadsfuldmægtig Svante Lundquist og skoledirektör Pär Skallström på perronen for at modtage os, og også den lokale avis var mødt op. Af skoledirektøren fik vi en buket rød-hvide nelliker, og stadsfuldmægtigen udtalte nogle få, men velmente ord i forbindelse med udvekslingen. Herefter blev børnene fordelt mellem deres svenske værter, og vi blev ledsaget til vort hotel vis-a-vis banegården.

Efter et kort, men velgørende hvil begyndte et særdeles spændende program, der bød på samtlige dages uafbrudt aktivitet. Der var rundtur i byen med besøg på en fabrik, besøg i deres aldeles pragtfulde indendørs stadion og i byparken, hvor man har en lille, men dejlig zoologisk have. Også skolerne fik vi et lille indtryk af, idet vi aflagde enkelte besøg. Af heldages udflugter var der en sejltur på Mälaren til den lille by Mariefred med det aldeles fortryllende slot, Gripsholm, og en bus-tur til Stockholm, der for os at se var den absolutte kulmination. På en rundtur til lands og til vands fik vi et godt indtryk af dens dejlige beliggenhed, og senere hen besøgte vi Stadshuset, spiste i »Berns Saloner«, var på besøg på »Wasa«-skibet, på Skansen og naturligvis i »Gröna Lund« — Stockholms tivoli. Af programmet for lederne bør fremhæves

den officielle middag med efterfølgende opførelse af operaen »Don Juan«. En stor oplevelse.

Og sproget! Ja, både børn og voksne var enige om, at svensk var da ikke så »svært«. Man skulle bare tale langsomt.

Opholdet i Eskilstuna sluttede med en sammordisk fest i »Skjulstugan«. Her var der sang, taler og legestue.

Mandag den 2. juli satte vi næsen mod Danmark, og nu var det vores tur til at være vært. Via Norrköping-Helsingborg ankom vi til København om aftenen kl. 18. Vi ville have været både i Zoo og Tivoli, men på grund af en lille misforståelse nåede vi kun til Tivoli! Og det var »strålende« regnvejr! Skammeligt, da svenskerne jo havde glædet sig til et besøg i »sta'n«.

Og nu, tirsdag den 3., satte vi så næsen mod Esbjerg. Her ventede der os nye oplevelser. I selve Esbjerg havde børnene til dels frit spil. Det eneste, vi så i fællesskab, var Vognsbølparken og havnen, hvor vi bl. a. overværede en fiskeriauktion. De mange slags fisk imponerede vældigt.

Den første heldagsudflugt gik via Marbæk hede til Blåvand, Blåbjerg plantage og Hvide Sande. Den natur, vi så her, i forbindelse med det stormfulde Vesterhav gav svenskerne et godt indtryk af denne vor natur, der er så helt forskellig fra deres, og man kunne se, at de nød det.

I modsætning hertil stod den blide, sønderjyske natur, som vi fik oplevet på Sønderjyllandsturen. Denne tur gik over Ribe, Løgumkloster og Kruså til Sønderborg for da slet ikke at glemme Rendbjerg, hvor vi fik vor aftensmad. Rendbjerg ligger jo aldeles fortryllende. Den største oplevelse for svenskerne var uden tvivl Ribes gamle huse og snævre gader. For den, der har set, hvordan de hæger om »Køpmanngatan«, er det forståeligt. Også grænsen ved Kruså og Frihedsmuseet i Sønderborg med alle dets torturretskaber gjorde indtryk.

Og Fanø blev udvekslingsholdenes sidste mål. Her tog vi over mandag den 9. juli, dagen før afrejsen. Men vejrguderne stod os desværre ikke bi; der blæste en stiv nordvest, så de, der badede, var aldeles blåfrosne, da de kom op af vandet. Busturen langs stranden og opholdet i Sønderho i forbindelse med den dejlige middagsmad på ferie-hjemmet fik dog liv i gemytterne, og til slut syntes alle, at det havde været en dejlig tur.

Dagen derpå slog afskedens time; kl. 10,58 rejste de svenske elever og deres ledere tilbage til Eskilstuna; tre ugers samvær med mange hyggelige timer var forbi. Vi var ikke alene denne store oplevelse rigere, vi var også kommet et skridt nærmere forståelsen af hinanden og kunne nu rigtig værdsætte, hvad samarbejde Nordens folk imellem har at betyde, men også, hvad samarbejde Verdens folkeslag imellem kunne få af værdi.

Udvekslingsrejsen til Stavanger.

(Ved viceinspektør Hans Rode Petersen).

Lad mig straks fastslå, at denne form for udveksling mellem nationer er en enestående oplevelse for de heldige deltagere, og den kan ikke undgå at knytte bånd.

På en lidt kejtet måde kom jeg ind i billedet som leder af turen for det danske hold, idet ingen havde meldt sig trods opslag på lærerværelserne. Kære kolleger, I ved ikke, hvad I gik glip af. For såvel eleverne som for os (min kone og mig) blev det en oplevelse langt over forventningerne. Vi føler simpelt hen at have fundet venner, som vi fremover vil være knyttet til med stærke bånd.

Nordmændene — ti elever under ledelse af lærerparret Haldis og Birger Eikeland ankom til Esbjerg den 26. juni og blev festligt modtaget med musik af »Vesterhavsdrengene«, hvorefter indkvarteringen fandt sted. Forud havde en brevveksling mellem parterne knyttet den første forbindelse, og da vi ville opråbe navnene på gæster og værter, havde parrene allerede fundet hinanden.

Besøget i Esbjerg fulgte nogenlunde det sædvanlige program: Fanø, grænselandstur, Blåvand samt ture i selve byen: Gravlunden, Tovværksfabrikken, Grådybbadet, Spangsbjergbadet, og vi var de første gæster i kunstpavillonen i byparken.

Afslutningsaftenen den 2. juli blev særlig festlig derved, at Vålandskolens musikkorps fra Stavanger og »Vesterhavsdrengene« i nye flotte uniformer gav en meget velbesøgt koncert på Spangsbjergskolen, og derefter havde vi selskabelig sammenkomst med mange festlige taler.

Vejret var ikke særlig strålende under opholdet her, men desværre vil denne sommer jo nok huskes bedst netop for sine meget få solskinstimer. Programmet blev dog gennemført, og mere taknemlige gæster end disse herlige nordmænd kunne vi ikke have fået. Jeg tror, alle værtshjemmene her som med een mund netop fremhævede disse flinke gutters og jenters væremåde, og det var derfor spændende for os, om vore elever, som vi heldigvis selv havde det bedste indtryk af, kunne leve op til lignende udtalelser i Stavanger. Da vi den 11. juli tog afsked på Stavanger banegård, viste utallige omfavnelser og ikke få afskedstårer, at vort ophold havde gjort samme indtryk deroppe. Jeg kan ikke udtale for megen ros om vore elevers opførsel og væremåde. Med sådanne elever vil vi være parate til nye ture, om dette skulle ønskes.

Også programmet i Stavanger fulgte i store træk tidligere års programmer: Sejltur til Lysefjord (Prekestolen), bustur gennem Gloppe-dalen over Knudaheio, besøg i domkirken og dens kontrast på den anden side gaden Stavanger Sparekasse, sightseeingtur i Stavanger og omegn osv. osv. Hvilken tur, der var mest vidunderlig, er umuligt at sige, alt var een stor strålende oplevelse, og hver dag blev vi fyldt og mættet med de skønneste indtryk. Hertil skal bemærkes, at havde solen svigtet i Danmark, så var den til gengæld med os hver eneste dag og på hver eneste tur i Stavanger. Sol og varme giver sikkert Stavangers farvestrålende huse, de blinkende fjorde og de blånende fjelde en ekstra strålende glans. Vi nåede ikke at se det i regnvejr. Måske dog det vigtigste ved opholdet i såvel Danmark som Norge var, at der ind mellem de større slag var tid til at være sig selv sammen med sin vært. Man fik tid til at smelte sammen og føle sig hjemme. Vi følte os hjemme i Stavanger. Vi følte, at vi forlod kære venner efter alt for kort et samvær, og alle var enige om, at vi ikke havde sagt farvel for sidste gang, da de sidste vemodige håndtryk blev udvekslet.

I Stavanger havde vi den oplevelse at være sammen med de norsk-svenske hold. Vistnok blev denne oplevelse ikke så stor for eleverne som for os ledere, børnene var jo forud smeltet sammen i deres egne grupper, men vi voksne havde mange, mange dejlige stunder med hinanden, hvor vi udvekslede synspunkter og lyttede til hinandens problemer. Hvor var de alle gæstfrie og hyggelige.

Efter turen har vi været samlet igen til en Stavanger-aften for at drøfte minder og udveksle billeder. En af eleverne — Peter Kristiansen — optog en film på turen, og den fik vi lejlighed til at se. Det var en oplevelse igen at se alle disse smukke steder og disse herlige mennesker.

Til næste sommer skal min familie og jeg campere en uge hos Haldis og Birger på deres sommerlandsted 5 timers sejlads fra Stavanger. Vi glæder os meget til næste sommerferie.

Sundhed.

Fysisk — mental — social.

Skolesundhedsplejen.

(Ved skolelægerne L. M. Jakobsen og Henning Lisager).

Personalet har uændret været 2 skolelæger og 6 sundhedsplejersker, alle fuldt beskæftigede ved skolevæsenet. Med skoleårets slutning fratrådte dr. Th. Bangsbo Andersen, og dr. Henning Lisager ansattes i dennes sted. Arbejdet er udført efter mønsterinstruksen.

Sundhedsplejen er ikke noget egentligt fag, men en indstilling overfor vækst og udvikling samt et forsøg på oparbejdelsen af en atmosfære til gunst for realisering af denne indstilling. Den står i skolens tjeneste som en hjælp til at nå målet: at undervise, opdrage og udvikle barnet til modenhed og sundhed, fysisk, mentalt og socialt. Dens fornemste arbejder er derfor læreren og dens vigtigste central klasseværelset, men sundhedsplejerske og skolelæge kan ej heller undværes og stiller da deres særlige uddannelse og kunnen til rådighed i medarbejde på skolens mål.

Vi praktiserer dette medarbejderskab ved den årlige undersøgelse, der både skal forebygge sygdom eller fejl og føre til en tidlig diagnose og behandling af begyndende små og større skavanker. Vi benytter lejligheden til — på givne foranledning — at tale om alle mulige opdragelsesmæssige og menneskelige problemer såsom kost, søvn, fritid, lompepenge, tobak, evner, interesser, fremtidsplaner etc. Vi tilbyder vor hjælp til enhver, der måtte ønske den, når som helst i skoletiden, idet vi foruden vore regulære undersøgelsesdage er at træffe een time ugentlig på hver skole. Klasselærerne er i de fleste tilfælde til stede ved den ordinære undersøgelse, og i kommuneskolerne har endnu ca. 50 % en af forældrene med. Betydningen af forældres eller læreres tilstedeværelse kan vanskeligt overvurderes, når man tager disse parters nøje kendskab til barnet med i sine overvejelser. Det er ønskeligt, at forældre-fremmøde og lærer-fremmøde bliver endnu hyppigere. Man tæn-

Tabellarisk oversigt over skolelægearbejdet i 1961—62.

	Bhv.	1. kl.	2. kl.	3. kl.	4. kl.	5. kl.	6. kl.	7. kl.	8. kl.	9. kl.	10. kl.	11. kl.	12. kl.	I alt
Antal i årgangen	974	1093	1073	1039	1018	950	990	956	1081	611	479	117	105	10489
Forældre med	870	1020	931	783	610	426	160	30	24	4	1	0	0	4859
Kontrolbørn	75	97	93	141	147	110	116	111	91	29	32	8	5	1059
Kontrolundersøgelser	104	112	112	206	213	158	173	142	130	35	53	8	5	1459
Henvisninger til læge	100	106	132	118	128	98	105	90	101	58	52	4	6	1098
Ikke koppevaccinerede	24	11	4	3	5	2	2	1	1	1	2	0	0	50
Ikke fuldt differivaccinerede	121	108	86	72	70	47	39	40	20	13	10	5	2	639
Ikke fuldt poliovaccinerede	149	143	80	41	34	36	11	20	2	1	2	2	0	521
Tub. positiv efter infektion ...	20	22	10	20	16	23	28	25	17	19	8	2	6	210
BCG-vaccinat. før skolen	289	360	386	470	549	630	677	654	718	363	176	26	12	5310
BCG-vaccinat. efter skolen ...	553	655	637	525	429	279	269	265	340	226	288	88	84	4638
Tub. negativ	112	55	40	24	24	17	15	12	6	3	5	1	1	319
Adipositas	2	4	4	5	8	7	15	12	9	5	7	0	0	78
Hjertelidelser	0	5	3	4	1	4	5	4	3	2	0	0	0	31
Asthma	3	4	3	2	4	6	2	2	2	1	4	0	0	35
Epilepsi	0	4	2	4	5	2	4	1	0	2	2	1	0	27
Lammelser efter polio	1	0	0	2	3	4	1	1	0	1	2	0	0	15
Sværere nervøse forstyrrelser	10	14	22	20	27	16	12	11	7	2	1	1	0	145
Lettere nervøse forstyrrelser	90	126	148	46	97	82	53	56	36	7	6	1	1	749
Neglchiden	13	40	59	64	99	118	143	150	105	38	23	3	8	868
Enuresis	64	65	63	40	47	21	18	19	8	3	0	0	0	348
Taleforstyrrelser	10	17	16	7	16	7	14	7	4	0	2	2	1	108
Nedsat syn	58	66	84	85	112	148	169	186	206	132	144	65	42	1497
Nedsat hørelse	10	31	23	22	17	7	15	7	15	1	7	3	1	159
Albuminuri	1	0	0	0	3	0	1	4	3	6	1	0	0	19
Diabetes	0	1	0	0	2	1	0	0	7	1	0	0	0	12
Anæmi	12	10	6	8	2	3	1	0	3	2	2	0	0	49
Andre kroniske sygdomme ...	8	10	10	9	5	11	12	6	3	6	8	3	2	93
Andre sygdomme	39	56	53	54	58	72	73	89	68	54	46	17	16	695
Hudsygdomme	41	69	70	61	78	77	92	124	131	106	120	52	32	1053

ker blot på meddelelser fra skolelægerne til hjem eller skole; sådanne turde vel formidles mere sikkert og mere forståeligt ved almindelig samtale end ved skriftlige, kortfattede meddelelser.

Sundhedsplejersken aflægger jævnligt besøg i klasserne, får herunder lærerens oplysninger og gør sine egne iagttagelser, og når lejlighed gives, er skolelægen med. Tidligere påagtede forhold kan således følges op og kontrolleres. Ved de på skolerne afholdte forældremøder er sundhedsplejerske og skolelæge ofte med. På statsskolen er skolelægen konstant med til de regelmæssige lærerrådsmøder.

Udover de ordinære møder i Ribe amts skolelægeforening tages der fra lokal Esbjerg-side jævnligt initiativ til faglige møder omfattende alt skolesundhedspersonale i Ribe amt, undertiden omfattende spædbørnssundhedsplejerskerne.

Vi har et frugtbart samarbejde med praktiserende kolleger, speciallæger, psykologer, socialrådgivere, børneværn og administration.

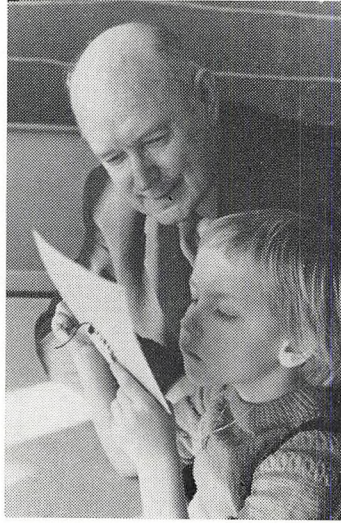
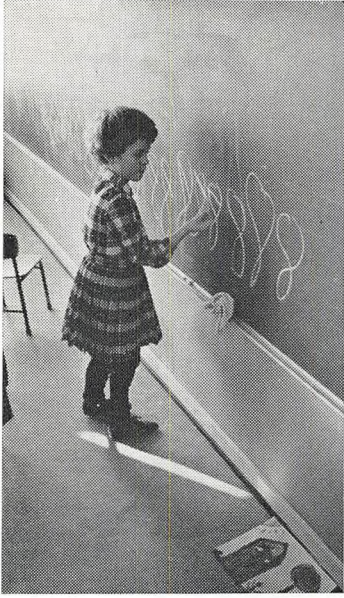
Af specielle områder kan nævnes:

BCG-vaccinationen udføres af skolelægen for alle børn, som er tuberkulin-negative ved skolegangens begyndelse (for så vidt ikke for-

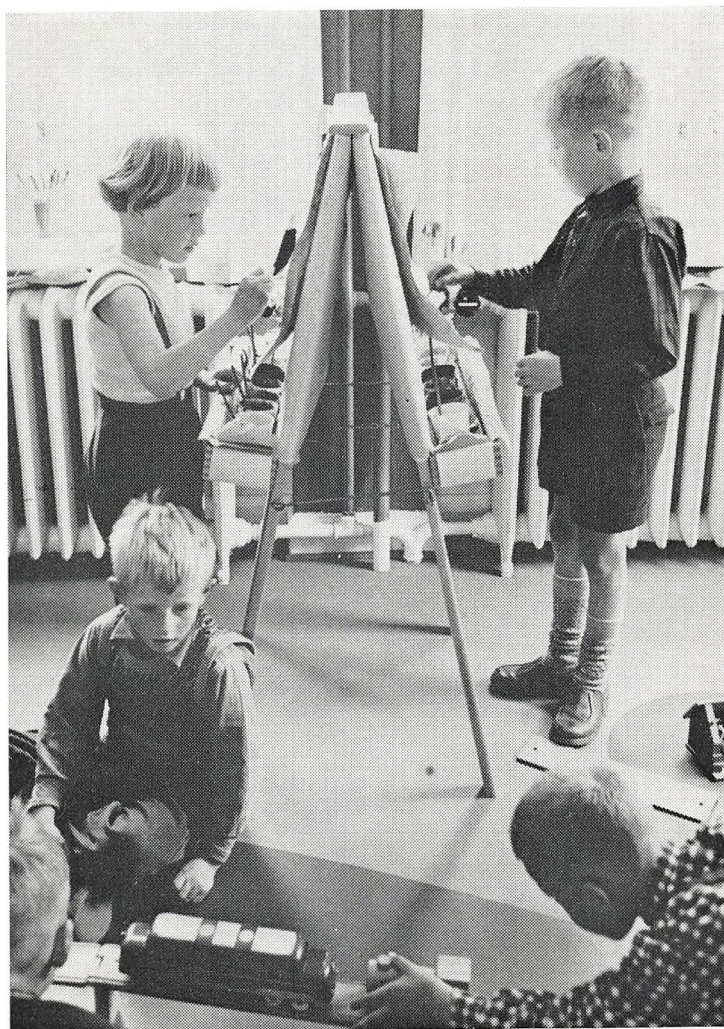
*Børnehaveklasser
efter 1948.*

Fra børnehaveklasserne.

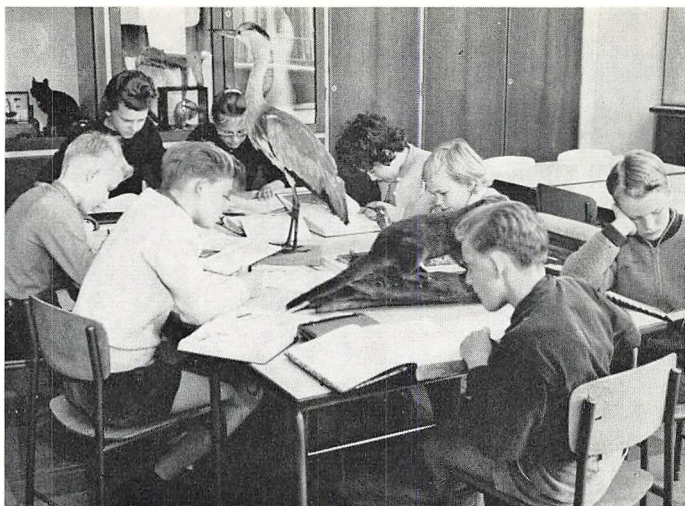

Fra børnehaveklasserne.

Gruppearbejde.

Selvstudium.

ældrene modsætter sig vaccinationen). 625 børn er i år blevet vaccineret i skolen mod tuberkulose.

Skolelægernes seksualforedrag (»Forelæsning over sexuellivets biologi, etik og hygiejne«) er efter lærerrådets ønske fortsat givet på de sædvanlige alderstrin. Foredraget holdes for drenge og piger sammen og efterfølges af en spørgetime. Det er glædeligt at se med hvilken uanstrengt alvor, foredragene følges, og det er særdeles opmuntrende for foredragsholderne at erfare, hvor mange spørgsmål der ligger i et ungt sind desangående, og hvor få (om overhovedet nogen) sedler man får op til besvarelse blot for »at lave skæg med ham«. Det er vor overbevisning, at disse foredrag opfylder en særdeles tiltrængt mission. Det synes ønskeligt, at lærerne i mere og mere udstrakt grad går ind i denne undervisning, derved f. eks. at de fra de tidligste begynderklasser frejdigt besvarer ethvert spørgsmål, der måtte komme fra de små, umiddelbare børn, og endvidere derved at de bevidst — når lejlighed gives — i de større klasser behandler forholdet mellem mand og kvinde sobert, nøgternt og uden uforholdet mellem skyhed. Et samarbejde med skolernes sundhedspersonale synes naturligt og kan til hver en tid etableres efter behov. At skolelægen fortsat får til opgave at give en sammenfattende fremstilling, forekommer opportunt, da der i stoffet er så mange aspekter af lægelig-hygiejnisk art. Der arbejdes for, at hele »sundhedslæren« (herunder sexuallæren) får en mere sikker plads i seminariernes undervisningsplan. Noget sådant er søgt realiseret ved seminariet i Esbjerg, hvor en af skolelægerne i 3. klasse har ca. 15 timers undervisning i skolesundhedspleje og -hygiejne samt seksualundervisning i skolerne.

Vore heltidsansatte skole-sundhedsplejersker synes os mere og mere uundværlige, og det er dem og os en stor glæde, at deres særlige uddannelse og erfaring i vid udstrækning benyttes både af hjemmene, lærere, elever og skolelæger.

Der er af sundhedsplejerskerne i årets løb udført 4976 Moroprøver, 412 Mantouxprøver, 394 hjemmebesøg og fundet 6 med hovedlus.

Alle sundhedsplejerskerne har på skolerne givet kursus i barnepleje for eleverne i 8. klasse.

Bemærkninger til tabellen side 40.

Godt 10 % henvises til egen læge for lidelser, som bør behandles indenfor en kortere tid.

10 % er under kontrol hos skolelægen for at følge udviklingen af diverse symptomer og fejl og for i det hele taget at være under observation for dette og hint.

Godt 20 % lider under nervøse forstyrrelser af diverse sværhedsgrad (neglebid, enuresis, nervøs stammen, sværere grimacer, adfærdsforstyrrelser etc.). En meget stor del af de børn, hvis hjem er efterladende med at følge forskellige vaccinationer op (difteri-tetanus polio), er samlet op og henvist til læge for at bringe indsprøjtningerne a jour. I den langt overvejende del af tilfældene er hensigten nået. Det var måske ønskeligt, om man, uden at krænke kollegial vedtægt og etik, kunne nå frem til en ordning, så skolelægen vaccinerede i disse tilfælde.

Kontrollen med børnenes hørelse har ligget hos hørecentralen, der har undersøgt alle børn i skolealderen og fulgt alle tunghøre med den fornødne kontrol. Hvad skolelægerne finder i årets løb, henvises til hørecentralen.

Fra næste skoleårs begyndelse er begge skolelæger udstyrede med audiometer for at gøre kontrollen endnu mere effektiv.

Tuberkuloseundersøgelsen.

(Ved overlæge, dr. med. C. E. Tarnowski).

Tuberkuloseundersøgelserne i skolerne er foregået på samme måde som tidligere. De sædvanlige tuberkulinprøver og BCG-vaccinationer er udført af skolelægeinstitutionen.

Tuberkulosestationen har taget sig af røntgenarbejdet, der er blevet begrænset til det absolut påkrævede.

Der er røntgenundersøgt i alt 845 børn og 702 funktionærer.

Friske tuberkulosestilfælde er herved ikke blevet påvist.

Skoletandplejen.

(Ved overtandlæge Poul Caspersen).

Skoletandplejen har i årets løb stort set kunnet imødekomme behandlingsbehovet hos børnene i 1.—7. klasse. På de fleste skoler har alle elever været indkaldt til undersøgelse og behandling, og på de skoler, hvor klasseundersøgelser ikke har kunnet gennemføres i fuldt omfang, er alle de patienter, som har ønsket det, blevet behandlet.

Status er således noget bedre end forrige års, men så længe vi endnu ikke kan gennemføre blot een årlig behandling af alle børn, er skoletandplejen langt fra tilstrækkelig.

Da de privatpraktiserende tandlæger i byen ikke vil kunne påtage sig behandling af flere store børn under refusionsordningen, må skoletandplejen acceptere de givne vilkår og forsøge at klare sin opgave bedst muligt.

Udtrykt i tal ser behandlingsresultatet således ud:

Af 7128 børn i 1.—7. klasse har 408 (5,7 %) ikke ønsket at deltage i skoletandplejen eller er helt udeblevet.

Af de resterende 6720 er 5967 (89 %) blevet behandlet, mens 753 (11 %) ikke har nået at blive behandlet.

De 5967 patienter har fået foretaget følgende behandlinger:

- 3760 undersøgelser og konsultationer ud over klasseeftersynene,
- 1079 røntgenoptagelser,
- 34492 tandfyldninger (gennemsnit 5,8 pr. patient),
- 118 rodbehandlinger,
- 1415 tandudtrækninger af blivende tænder,
- 5410 » » mælketænder,
- 432 tandrensninger,
- 15 operationer,
- 15 behandlinger af svært læderede tænder,
- 31 indlæg, kroner og stifttænder,
- 1 protese,
- 25 enklere tandreguleringer.

Tandregulering i større omfang er påbegyndt i 59 tilfælde, 71 behandlinger er afsluttet, og ved skoleårets slutning var 75 patienter i behandling. Reguleringstandlægen har givet 2375 konsultationer, og i forbindelse med tandregulering er der fremstillet 123 apparaturer.

Personalet har gennem hele skoleåret bestået af:

Overtandlægen, afdelingstandlægen, reguleringstandlægen og 9 hel-dagsbeskæftigede børnetandlæger, 1 kommuneassistent, 6 klinikassistenten (hvoraf 1 tandtekniker) og 7 klinikelever.

Tandlægerne har udført overarbejde i 1069 timer, hjælpepersonalet i 1107 timer.

Overtandlægen har deltaget i 3 klinikchefmøder, et fagligt møde for nordiske børnetandlæger i Sandefjord og besøgt skoletandplejen i Esbjergs venskabsby Stavanger.

9 klinikassistenter og -elever har gennemgået DTF's klinikassistentkursus II.

Skolesundhedsplejerskerne har undervist 1. klasserne i kost- og tandhygiejne ved hjælp af »Tændernes ABC« og flonellografien.

Refusionsordningen for de skoleelever, som ikke har adgang til skoletandplejen (8.—10. klassetrin), har omfattet 1843 elever, hvoraf ca. 700 (38 %) har gjort brug af ordningen.

Taleskolen.

(Ved talekonsulent H. Maigaard-Hansen).

Taleundervisningen på skolerne Boldesager, Spangsbjerg, Fuglebakken, Jerne, Gammelby og Rørkjær er givet af talekonsulent H. Maigaard-Hansen. Taleundervisningen på de indre skoler er givet af høre-konsulent O. Schultz.

For de ydre skolers vedkommende er der forekommet følgende tilfælde:

	Drenge	Piger	i alt
Stammen	9	2	11
Sprogfejl	8	6	14
Læspen	3	5	8
Spastikere	1	2	3
Andre	1	2	3
	22	17	39

Der er i visse svære tilfælde givet 5 lektioner ugentlig.

Undervisningen er foretaget på skolerne.

Undersøgelser efter indstilling for talevanskeligheder er af talekonsulenten foretaget på samtlige skoler, i visse tilfælde i samråd med speciallægen, høre-konsulenten og Statens Institut for talclidende. I samtlige tilfælde er den pågældende skolelæge spurgt.

I 6 tilfælde er lidelser behandlet ved forældre og/eller lærervejledning.

I mange tilfælde, især hos stammere, er der foretaget gentagne forældresamtaler og hjemmebesøg.

Ved skoleårets slutning var 20 elever under behandling, hvilken behandling agtes fortsat i det nye skoleår.

Tunghøreskolen.

(Ved tunghørekonsulent O. Schultz).

I skoleåret 1961—62 blev der foretaget høreundersøgelser af alle elever i 2. kl., 6a+b, 7a og IVx, tillige af tidligere fundne defekter. Med gruppeundersøgelsen, den såkaldte Esbjerg-metode, er der blevet undersøgt 8374 ører. I alt blev frasorteret 1674 ører, der blev efterkontrolleret med 5-tonede soloprøver. 192 ører blev efterprøvet med udvidet luftledningsprøve og hørenerveprøve og 68 med kontinuerlig luftledning. Heraf blev 131 henvist af skolelægerne. Af det samlede antal er 72 ører på tunghørestadiet, men kun 16 elever havde dobbeltsidig hørenedsættelser. 9 elever bærer høreapparat, 5 klarer sig i normalskolen. 4 går i tunghøreklassen, tillige med 3 observationselever. 1 er udskrevet til normalskolen. 2 elever er sat til observation med henblik på optagelse i tunghøreklassen.

Der er søgt høreapparat til 3 elever, hvoraf 1 apparat er udleveret.

I samråd med erhvervs- og vejledningskontoret for tunghøre er 1 tunghørt skolebarn udskrevet af skolen og anbragt på aflæseskolen i Fredericia.

Der er blevet foretaget 131 skylninger for ørevokspropper og 315 for kronisk øreflod. Enkelte elever med kronisk øreflod er blevet skyllet på skolerne af skolesundhedsplejerskerne.

Skolelægen har foretaget 846 pustninger og henvist 194 til klinisk behandling med følgende fordeling:

Bihulelidelser	8
Forstørrede mandler	37
Fremmedlegeme i øregang	6
Indre ørelidelser	17
Mellemørebetændelse	41
Næsehulelidelser	15
Næsesvælgspolypper	51
Ekssem i øregang	3
Akut øreflod	4
Kronisk øreflod	4
Hæshed	8

7 elever er blevet undervist i tunghøreklassen. Foruden den normale undervisning er der blevet givet sprogoptræning, høretræning, apparatoptræning og mundaflæsning. For 7 elever med ret store hørenedsættelser, der skyldes forbigående mellemørebetændelse, og som skønnes at kunne klare sig i normalskolen, er der blevet arrangeret høretræning og mundaflæsning. 5 elever fra normalskolen har fået stadig apparatkontrol.

Der er undersøgt 21 elever for talelidelser efter henvisning fra skolelæger og klasselærere. Speciallægekontrollen medførte 8 henvisninger til klinisk behandling for stemmebåndslidelser og 2 for hæshed, 31 elever er blevet behandlet for deres talelidelser. Der er blevet ført 415 forældresamtaler og afsendt 966 skrivelser og indkaldelser.

Lokalerne har været stillet til rådighed for Statens tunghørekurser.

I vinterhalvåret har 12 voksne tunghøre fået oplæring i mundaflæsning, høretræning og mund-håndsystem under ledelse af undertegnede.

Følgende har aflagt besøg:

Erhvervs- og vejledningskonsulent for tunghøre, Wagner P. Olesen, Fredericia.

Inspektør for særundervisningen I. Skov Jørgensen.

26 lærerinder og lærere som praktikanter.

Talepædagog J. M. Jensen, Stavanger.

Fru Oda Andersen, Skolen for sundhedsplejersker.

Lægekontrollen og ortologisk behandling udøves af skoleørelæge, overlæge S. Fr. Nielsen, specialist i hals-, øre- og næsesygdomme.

Assistent ved tunghøre- og talekorrektion fru J. Bobjerg.

Kontorarbejde, skylninger og rutinehøreprøver blev udført af fru Helen Nielsen.

Skolebespisningen.

(Ved hovmester Carl Erik Olsen).

Den af byrådet vedtagne ordning er følgende:

1. Den hidtil foranstaltede morgenbespisning, der ikke har været inde under nogen refusionsordning, fortsætter.
2. Der ydes både i sommer- og vinterperioden $\frac{1}{2}$ liter sødmælk dagligt til elever, der tilmelder sig.
3. Til deltagere i morgenbespisningen leveres dagligt en oslofrokostpakke.
4. Sådan en pakke leveres også til elever, der har behov derfor ifølge udtalelse fra skolelæge, f. eks. efter forslag fra lærer, sundhedsplejerske eller socialrådgiver.
5. Der ydes ikke vitaminpiller.
6. Ordningen omfatter 1.—9. klassetrin, begge incl.
7. Der gives interesserede iøvrigt, lærere og elever, adgang til at købe oslofrokost mod betaling af fremstillingsprisen.

Morgenbespisningen finder sted på Gammelby, Fuglebakken, Rørkjær og Stormgades skoler.

Der er i året 1/4 1961—31/3 1962 leveret følgende:

a. Morgenbespisning	33.482 portioner
(1,44 kr. pr. portion).	
b. Mælkeydelse i tiden 1/4 1961—31/3 1962:	
elever i 1.—7. klasse	1.136.881 portioner
elever i 8.—9. klasse	77.516 »
betalende lærere og elever på øvrige klassetrin	18.364 »
	<hr/>
(0,18 kr. pr. portion)	I alt 1.232.761 portioner
c. Oslofrokost (uden mælk) (i tiden 1/4 1961—30/4 1961 og 1/11 1961—31/3 1962):	
lægehenviste elever	110.289 portioner
betalende lærere og elever	32.361 »
	<hr/>
(0,82 kr. pr. portion)	I alt 142.650 portioner

Det skolepsykologiske arbejde.

(Ved ledende konsulent for særundervisningen, cand. psych. Erik Matthiessen).

Skolepsykologisk Kontor har i skoleåret 1961—62 undersøgt og behandlet i alt 412 elever (275 drenge og 137 piger).

Henvisningerne fordeler sig således:

Boldesager skole	49
Danmarksgades skole	19
Gammelby skole	41
Grådybskolen	45
Jerne skole	44
Rørkjær skole	43
Spangbjergskolen	69
Stormgades skole	24
Vestre skole	28
Østre skole	37
St. Nicolai skole	2
Fra hjem	11
I alt ...	<u>412</u>

Aldersfordelingen kan aflæses af nedenstående oversigt:

Født i 1945	1
» » 1946	3
» » 1947	6
» » 1948	25
» » 1949	14
» » 1950	46
» » 1951	47
» » 1952	68
» » 1953	88
» » 1954	94
» » 1955	10
» » 1956	6
» » 1957	2
» » 1959	2
I alt ...	<u>412</u>

Indstillingsårsagerne (som er anført på indstillingsskemaerne fra skolerne) fordeler sig således:

Børn, som man ønsker skal gå klassen om eller børn med meget dårligt skolestandpunkt	121
Børn med læsevanskeligheder	126
Børn med opførselsvanskeligheder	19
Børn med nervøse forstyrrelser	39
Børn med talevanskeligheder	60
Andre	47
I alt ...	<u>412</u>

Alle børn, der henvises til skolepsykologisk undersøgelse, bliver intelligensprøvet, ligesom der også i langt de fleste tilfælde tages standpunktsprøver i de elementære skolefag.

Intelligenskvotienten for de indstillede elever, der blev undersøgt med Binet 1943 i løbet af skoleåret, fordeler sig således:

IK mindre end 70	2
IK 71—80	14
IK 81—90	27
IK 91—100	122
IK 101—110	67
IK 111—120	22
IK over 120	4
<hr/>	
I alt ...	258

Vi har som i de foregående år udarbejdet en statistik over antallet af prøver, der er foretaget i løbet af skoleåret:

Binet	258
Læseprøver (incl. efterprøver)	690
Standpunktsprøver	161
Rorschach	32
Journal (omfattende)	57
Raven	43
TAT + CAT	32
Længere samtaler	67
Andre	10
Skolemodenhedsprøver	990
Samtaler i forbindelse med skolemodenhedsprøver	140
Psykiaterhenvisninger	5

De behandlingsmuligheder, som kontoret har foreslået, kan resumeres i følgende punkter:

1. Tiltrådet, at barnet skal være omgænger	84
2. » » » » i hjælpeklasse	15
3. » » » » i læseklasse	20
4. » » » » på læsehold	122
5. » » » » på Rendbjerghjemmet	14
6. Andre (herunder hjælpehold, tunghøreklasse, skoleskift o. l.) ...	93
7. Tiltrådet, at barnet skal have taleundervisning	41
8. Sager under arbejde eller henlagte sager	23

I alt ... 412

Andre opgaver.

Samtlige børn i skolernes hjælpeklasser er blevet standpunktsprøvet, og i visse tilfælde er der foretaget nye intelligensundersøgelser. Dette arbejde er blevet udført af overlærer frk. Anna Rasmussen og kommunelærer Åge Sørensen.

Skolemodenhedsundersøgelser.

I maj/juni 1962 blev der foretaget skolemodenhedsprøver på samtlige børn ved alle kommunens skoler. Desuden blev de nyindskrevne børn til førsteklaserne indkaldt til en skolemodenhedsprøve.

I forbindelse med prøverne er der blevet ført 140 forældresamtaler, og i de fleste tilfælde, hvor skolen og skolepsykologen har været enige om at anbefale, at et ikke undervisningspligtigt, skoleumodent barn fik skolegangen udsat et år, har man forelagt forældrene disse synspunkter. De fleste forældre har fulgt vore råd med hensyn til udsættelse af skolegangen.

Deltagelse i skolepsykologisk samarbejde.

Der har været afholdt 2 skolepsykologiske fællesmøder.

Personale.

På Skolepsykologisk Kontor har i det forløbne år været ansat:

Ledende konsulent for særundervisningen,
 cand. psych. Erik Matthiessen.
 Konsulent for særundervisningen,
 skolepsykolog C. Jakobsen.
 Klinisk børnepsykolog, cand. psych. Inger Matthiessen.
 Kontorassistent Jørgen Schwartz.

Som assistenter har medvirket:

Overlærer Anna Rasmussen, Stormgades skole.
 Overlærer G. Hadrup, Gammelby skole.
 Kommunelærer Niels Nielsen, Spangsbjergskolen.
 Kommunelærer Jørgen Gregersen, Grådybskolen.
 Kommunelærer Ivan Nygård, Danmarksgades skole.
 Seminarieadjunkt Ib Rahbek.

Som kontakttled har medvirket:

Viceinspektør K. Bjørholm, Boldesager skole.
 Viceinspektør G. Sloth, Jerne skole.
 Overlærer Bang Mikkelsen, Vestre skole.
 Overlærer C. Bork, Østre skole.

Rendbjerghjemmet.

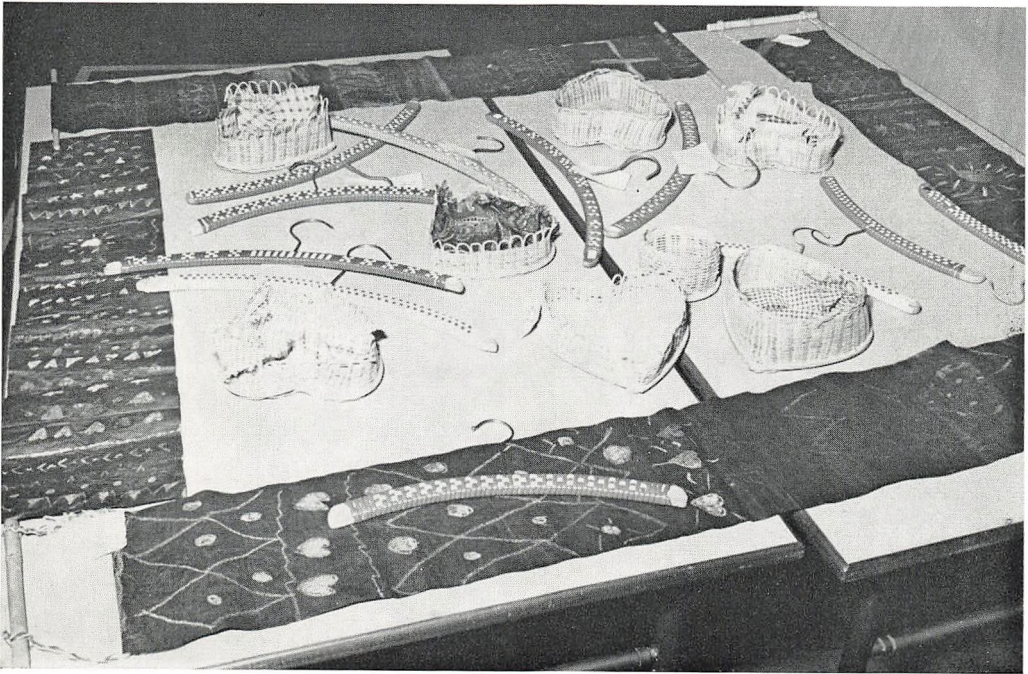
(Ved forstander Hans Novrup).

Rendbjerghjemmet har i skoleåret 1961—62 haft 21 elever — 5 piger og 16 drenge — der fordeler sig på følgende skoler:

3 elever fra Boldesager skole,	7 elever fra Spangsbjergskolen,
1 » » Gammelby skole,	(heraf 4 fra Fugle-
1 » » Grådybskolen,	bakkepavillonen),
3 » » Rørkjær skole,	2 » » Østre skole.
4 » » Stormgades skole,	

Elevarbejder.

Elevarbejder.

Elevarbejder.

Elevarbejder.

Indstillingen af disse elever til ophold på Rendbjerg-hjemmet er i

20 tilfælde foretaget af hjemmene,
1 » » » skolen.

Af ovennævnte børn var 2 piger og 7 drenge også elever på Rendbjerg-hjemmet ved slutningen af skoleåret 1960—61.

En opgørelse over samtlige børn, der har været elever på Rendbjerg-hjemmet — foretaget juni 1961 — viser, at den gennemsnitlige opholdstid på hjemmet er ca. et skoleår.

Rendbjerg-hjemmet har i skoleåret 1961—62 haft besøg af 10 »gamle« elever og 11 forældrebesøg.

4 elever har fulgt konfirmationsforberedelsen i præstegården i Egersund.

Fra sommerferiens slutning til 24. september var hjemmet uden medhjælper, hvorefter fritidshjems-lærer K. Thøgersen virkede skoleåret ud.

Frirejser med statsbanerne i 1961.

Der blev i alt udstedt 5.873 fribilletter til sommerferierejser for skolesøgende børn i Esbjerg, hvoraf 3.163 billetter var til elever over 12 år og 2.710 billetter til elever under 12 år. Desuden ydedes der fri rejse til sommerlejr m. v. for 1.398 elever og 152 ledsagere.

Kommunens udgift ved disse rejser har i alt andraget kr. 29.805,45.

Svaghørnskolonier.

Der indkom i 1962 928 ansøgninger fordelt således:

	I	Ix	II	IIx	III	IIIx	I alt
Boldesager	3	0	8	3	67	11	92
Danmarksgade	4	0	4	8	51	7	74
Gammelby	13	1	6	31	85	12	148
Grådyb	0	0	5	11	58	18	92
Jerne	0	0	10	5	58	6	79
Rørkjær	1	0	3	7	115	24	150
Spangsbjerg	2	0	0	4	81	18	105
Stormgade	1	0	2	3	28	9	43
Vestre	2	0	7	3	31	1	44
Østre	6	0	5	10	64	12	97
Rendbjerg-hjemmet	0	0	0	0	4	0	4
I alt	32	1	50	85	642	118	928

Sønderho.

(Leder: fru Anna Ehmsen).

S I	tirsdag den	8/5	—	tirsdag den	29/5
S II	lørdag »	2/6	—	fredag »	22/6
S III	onsdag »	27/6	—	tirsdag »	17/7
S IV	lørdag »	21/7	—	fredag »	10/8
S V	onsdag »	15/8	—	lørdag »	1/9

Feriehjemmet i Sønderho har i tiden 8. maj til 1. september 1962 modtaget 5 hold børn hvert på ca. 81.

Hvert hold ca. 21 dage svarende til 8253 kostdage, den samlede vægtforøgelse blev på 476 kg.

Sundhedstilstanden har været meget god; selv om sommeren var kold og blæsende, har der så at sige ikke været sygdom, bortset fra en dreng, der blev sendt på sygehus med en brækket arm.

Børnene har været beskæftiget med frivilligt, praktisk arbejde, bl. a. slåning af græsplænerne og hakke og rive blomsterbedene, samt hjælpe ved pasning af smådyrene, hvilket som sædvanligt optog dem meget.

I de koldeste aftener blev der vist film, lysbilleder eller forskellig underholdning.

Vi havde igen i år et hold hjælpeklasselever under ledelse af frk. Signe Jensen og hr. Aksel Eskildsen fra Rørkjær skole.

De havde nogle dages lejrskoleophold på feriehomeet.

Rendbjerg.

(Leder: Emil Lindholm).

R II tirsdag den 5/6 — lørdag den 23/6

R III onsdag » 27/6 — tirsdag » 17/7

R IV lørdag » 21/7 — fredag » 10/8

Feriekolonien i Rendbjerg modtog i tiden 5. juni til 10. august 1962 i alt 234 børn i 61 dage med til sammen 4764 forplejningsdage. Den samlede vægtforøgelse var 275,8 kg.

Kostplanen var hovedsageligt lagt efter dr. Jakobsens resposum.

Sundhedstilstanden var god trods uforholdsmæssig megen regn, blæst og kulde. Vi har hidtil haft brug for 6 ambulanceudrykninger med Falck, dog hovedsagelig for undersøgelse og røntgenfotografering for knoglebrud. I eet tilfælde drejede det sig dog om en pige med blindtarmsbetændelse, der blev transporteret til Esbjerg til operation. Desuden har vi haft en del forstuvninger, sammensyning af småsår, halsbesværigheder, maveforkølelser m. m.

Et lokale til tørring af beklædningsgenstande må anses for meget påkrævet særlig i betragtning af, at børnene ofte kommer hertil med al for dårlig og uegnet påklædning.

Sundhedstilstanden bedres jo ikke ved, at forældre trods henstilling i punkt 3 i mødetilsigelsen alligevel overdriver tilsendelse af slikkeri til børnene.

Kolonien savner i høj grad nogle varmtvandsbrusere, hvilket vil højne hygiejnen i betydelig grad. Mange svagbørn kan ikke tåle at bade i koldt vand.

Børnene blev beskæftiget med de sædvanlige to timers undervisning i dansk og regning på R. II, og alle holdene deltog i sport af forskellig art samt med frivilligt, praktisk arbejde i kolonien. Endvidere forsøger vi mere og mere at sende børnene holdvis på ekskursioner til egnens historiske og minderige steder.

Vejret i sommer har været usædvanlig regnfuldt, blæsende og koldt, så vi ofte har måttet beskæftige børnene indendørs bl. a. med film og oplæsning.

Der blev hjemtaget 4 børn på grund af hjemlængsel, men der blev ingen hjemsendt. To blev hjemtransporteret med Falck grundet sygdom.

Stenderup Hage.

Stenderup Hage.

(Leder: J. P. Strandbæk).

SH II tirsdag den 5/6 — lørdag den 23/6

SH III onsdag » 27/6 — torsdag » 19/7

SH IV lørdag » 21/7 — fredag » 10/8

Feriekolonien modtog i tiden 5. juni til 10. august 3 hold ferie børn på 181 elever i 63 dage — i alt 3.823 kostdage. Den samlede vægtforøgelse var 147,8 kg.

Eleverne har — foruden leg, boldspil m. v. — deltaget i planering af arealet omkring kolonien, istandsættelse af vejen, kørsel af sand til lerede steder og opsamling af glas, sten, træstumper m. v.

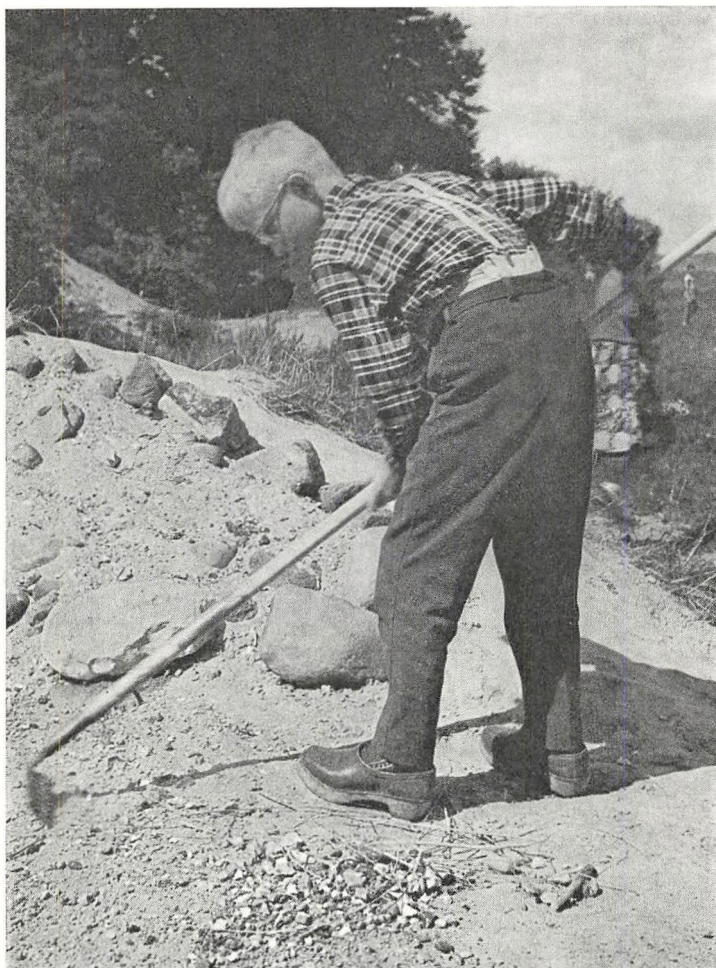
— et nyt lejrskole- og svagbørnsbosted.

For iagttageren af den danske skole gennem det sidste halve århundrede tegner der sig flere klare udviklingslinier.

En af dem er, at medens førend alene det kundskabsmeddelende var skolens opgave, er flere funktioner væsentlig af sundhedsmæssig og social karakter blevet pålagt skolen.

Jeg tænker her på ting som skolesundhedsplejen, skoletandpleje, skolebespisning, skolesocialrådgivere etc., der i forbindelse med kundskabsmeddelelsen og den dermed integrerende opdragelses- og modningsproces er udtryk for det helhedssyn, der nu anlægges på skoleeleven.

Det er vist det, der med en fin glose kaldes psyko-somatisk, men som i jævn dagligtale kan udtrykkes ved, at tandpine eller ondt i ma-

Embedsmand i funktion.

ven vanskeliggør indlæringen af 7-tabellen, og at en ellers køn sangstemme kan overdøves af tarmenes skrigen på grund af sult!

En anden klar og tydelig udviklingslinie er den, der blev startet af pædagoger som Dewing med sit »lær det ved at gøre det« og Kerschensteiner med begrebet »arbejdsskole« og en understregning af, at enhver form for skolearbejde skal være »pædagogisk arbejde«, hvorved forstås, at det skal »beskæftige hele elevens person«, for kun derved er der mulighed for, at det virkelig assimileres, d. v. s. bliver til en del af ham selv og fremmer hans udvikling og modenhed, — og alt dette hviler igen på, at arbejdet tilrettelægges ud fra et krav om selvstændighed og førstehåndsviden.

*

Med understregningen af disse to udviklingslinier mener jeg at have placeret og motiveret *Stenderup Hage* i det esbjergensiske skolebillede

som bosted for børn, der af sundhedsplejen eller socialrådgiveren betegnes som kvalificerede til et svagbørnsophold, — og som udgangspunkt for lejrskoleelevers selvstændige førstehåndsstudier af egnede undervisningsobjekter.

*

Bostedet er beliggende i Sdr. Stenderup sogn syd for Kolding netop på det sted, hvor svenskekongen den 30. januar 1658 gik over isen til Fyn på marchen mod København. Det ligger i en smuk natur, direkte ved Lillebælt og med skov som nærmeste nabo, og det skal fremhæves, at arkitekten, Erik Flagstad Rasmussen, Esbjerg, har forstået at indpasse bygningerne i det ellers uberørte landskab.

Komplekset består af fire delvis forbundne etplansbygninger. To af dem er elevfløje for henholdsvis 30 piger og 30 drenge. Hver af dem indeholder vaskerum, toiletter, sygestue, tilsynsværelser og en række 8-sengs soveværelser.

En tredje fløj indeholder køkkenpersonalets værelser.

Den fjerde fløj — hovedfløjen — består af den store spisesal i tilslutning til køkken og anretterværelse. Dernæst er der to undervisningslokaler, der i givet fald kan slås sammen til ét stort samlingslokale. I hovedfløjen er der tillige lærerværelse og bolig for den faste leder gennem det halve års tid, som benyttelsessæsonen varer.

At der er en række birum til forskellige formål, er en selvfølge, og at der blandt dem er et større kælderrum dimensioneret som sikringsrum, men tænkt som tørre- og hobbykælder, bør vel nævnes.

Der er elektriske installationer, køkkenet er flaskegasfyret, opvarmningen sker ved oliefyr, og bostedet har eget vandværk og kloaksystem.

Anlægsudgifter er af størrelsesorden 600.000 kr., heri indbefattet bygninger — bebygget areal ca. 720 m² —, inventar, installationer, undervisningsmateriel og 4—5 tdr. land grund.

Stenderup Hage er skolevæsenets tredje bosted af denne art. I en meget lang årrække har vi haft en koloni i Sønderho på Fanø udelukkende benyttet som svagbørnshjem i tiden fra begyndelsen af maj til slutningen af september, mens lejrskoleklasserne blev indlogeret på højskoler, vandrehjem o. l.

Dette sidste var ikke særlig hensigtsmæssigt, og med skolevæsenets vækst blev bosted nummer to noget i retning af en nødvendighed. Til formålet blev i 1950 erhvervet en gammel ejendom i Rendbjerg på Broagerland — egentlig til nedrivning, men materialesituationen har medført, at hjemmet fortsat benyttes som bosted for lejrskoleklasser og svagbørn.

Skolevæsenets yderligere vækst i forbindelse med den store forøgelse af elever i »lejrskolealderen«, d. v. s. 8. skoleår, bevirkede, at vi nu måtte se os om efter det tredje bosted.

Man undersøgte forskellige muligheder og havde bl. a. opmærksomheden henvendt på nedlagte skoler udbudt til salg.

En nedlagt skole, anvendelig til vort formål, var averteret til salg af Sdr. Stenderup kommune. Forbindelse med sognerådet blev etableret, og resultatet blev, ikke køb af skolen, men køb af de 4—5 tdr. land strandgrund, der ved sognerådets og lokale handlendes og håndværkeres medvirken erhvervedes af Esbjerg kommune til en favorabel pris.

Vi mener i Stenderup Hage at have fået et bosted, hvor vore trængende elever kan hente fysisk, psykisk og social helse i sommerferien, og hvor vore store elever ved selvsyn kan sætte sig ind i dette karakteristiske hjørne af Danmark strækkende sig fra Koldinghus til Skamlingsbanken.

Socialrådgiverens virksomhed.

(Ved socialrådgiver Irene Christiansen).

Af statistikken over samtlige forsømmelser i skoleåret 1961/62 fremgår det, at antallet af ulovlige forsømmelser i % af de skolepligtige dage er steget fra 0,03 % til 0,04 %. Det er dog stadig så lille et tal, at der kun er grund til at glæde sig deraf. Det må alligevel tages med al det forbehold, som man skylder statistik. — Sygedagene er nemlig steget fra 2,78 % af samtlige skoledage til 3,73 %. Og det efter at tallet fra skoleåret 1957/58 og fremover har vist en nedadgående tendens: 3,89 % — 3,59 % — 3,47 % — 2,78 %.

Vi ved, at også mange af sygedagene skal tages med et vist forbehold. Ser vi på en del sager, hvor der ikke er egentlige ulovlige forsømmelser, men mange spredte sygedage, har sygedagenes antal i flere tilfælde kunnet gøres op til mere end et helt skoleårs forsømmelser. Hvis barnet ellers ikke er svageligt, skulle disse mange spredte sygedage bringes til ophør på et tidligere tidspunkt, og her er det, jeg gerne vil gøre opmærksom på en af de regler, der i folkeskoleloven er fastsat til modarbejdelse af skoleforsømmelser: »Ved længere tids sygdom eller ved gentagne kortere forsømmelser på grund af sygdom kan lægeattest forlanges.«

Hvis den, der har ansvaret for barnets skolegang, må af sted tidligt om morgenen og kommer hjem sent på eftermiddagen, er det fristende dels for barnet at benytte sig af det manglende tilsyn, dels for forældrene, når de på en eller anden tilfældig måde bliver klar over forsømmelsen, at skrive en sygeseddel, måske endda uvidende om hvor mange »sygedage«, den seddel dækker over. — Forældrene ved inderst inde godt, der er noget, der skal rettes, men deres arbejdsdag er lang, og den samtale, de egentlig godt ville have med skolen, bliver udsat gang på gang.

Jeg har været ude for en sådan og lignende situationer, men jeg tror, vi ved et endnu snævrere samarbejde mellem lærerne, sundhedsplejerskerne og socialrådgiveren kan reducere disse »sygedage« meget.

Skolevæsenets fritidsvirksomheder.

Om formålet m. v. henvises til det i tidligere årsberetninger anførte, idet tilføjes, at disciplinen sang og musik i løbet af den her omhandlede periode overgik fra fritidsvirksomhedens område til skolevæsenets almindelige undervisning.

Fritidsvirksomhederne har i tiden 1. oktober 1961—30. september 1962 haft følgende omfang:

<i>Vinterhalvåret:</i>	Okt. kvartal	Jan. kvartal	
Sang og musik	21 hold	2 hold	
Hobbyvirksomhed	15 »	12 »	
Skoleteater	5 »	5 »	
Keramik	7 »	8 »	
Sløjd	7 »	7 »	
Småsløjd	4 »	5 »	
Gymnastik	3 »	3 »	
Håndarbejde	1 »		
	63 hold	42 hold	105 hold
Svømning			28 »
			133 hold
 <i>Sommerhalvåret:</i>			
Skolehaver		6 hold	
Svømning		215 »	
Atletik		4 »	
Sang og musik		3 »	
			228 hold
			<u>I alt 361 hold</u>

I oktober kvartal deltog 872 elever, i januar kvartal 933 elever og i sommerperioden 3060 elever, hvilket sammenlagt giver 4865, hvorefter den gennemsnitlige deltagelse pr. hold har været 13,5 elever.

Til sammenligning kan anføres, at de tilsvarende tal for de foregående år var:

Oktober kvartal	75 hold
Januar kvartal	75 »
Sommerhalvåret	266 »
	<u>I alt 416 hold</u>

med et samlet antal deltagende elever på 5813 elever og en gennemsnitlig deltagelse pr. hold på 14,0 elever.

Den frivillige svømmeundervisning 1962.

(Ved overlærer Erik Vind).

Sommeren 1962 var usædvanlig kølig og regnfuld, og det mærkedes på den frivillige svømmeundervisning. Deltagerantallet faldt fra 3088 i 1961 til 2848 i 1962, men antal prøver steg fra 620 til 625.

Kursus	Dato	Skoler	Hold	Elever
I	21/5—4/6	Boldesager og Rørkjær	27	369
II	6/6—22/6	Gammelby, Jerne og Veldbæk	32	411
III	25/6—13/7	} for alle skoler	32	381
IV	16/7—28/7		27	331
V	30/7—11/8		26	331
VI	13/8—24/8	Danmarksgade, Stormgade og Vestre	32	446
	27/8—31/8	Svømmeugen		
VII	3/9—14/9	Grådyb, Spangsbjerg og Østre	39	579
			215	2848

Undervisningstiden var fra kl. 7,00 til kl. 12,00 i ferien og fra kl. 15,00 til kl. 19,00 før og efter ferien. Der var 7 lærere på hvert kursus.

Oversigt og deltagere og prøver.

Skoler	Deltagere	Svømmer- prøver	Fri- svømmer- prøver	Liv- redder- prøver	Prøver i alt
Boldesager	576	88	49	22	159
Danmarksgade	168	15	10	5	30
Gammelby	196	17	6	5	28
Grådyb	272	46	21	4	71
Jerne	282	26	25	9	60
Rørkjær	276	25	13	8	46
Spangsbjerg	241	51	32	6	89
Stormgade	193	14	11	7	32
Vestre	142	7	7	3	17
Østre	210	16	11	12	39
Veldbæk	17	1	0	0	1
Esbjerg realskole	13	3	1	1	5
Udenbys	262	28	14	6	48
I alt	2848	337	200	88	625

Følgende lærere underviste på et eller flere kurser: Kirsten Dige, Ketty Hansen, Gerda Løkkegaard, Ane-Lise Sp. Madsen, Inger Madsen, Anna Nedergaard, Asta Nielsen, Sigrid Soulie, Ebbe Arentoft, Ebbe Carlsen, Jørgen Erenbjerg, L. Søndergaard Hansen, Erik Juhl, Flemming Jørgensen, Poul J. Madsen, Ove Madsen, Ib Nielsen, Niels H. Nielsen, P. Just Pedersen, J. Sole Pedersen, G. Dakin Petersen, Knud O. Schmidt og Erik Vind.

Den frivillige svømmeundervisning i Spangsbjergskolens svømmesal. Vinteren 1961—62.

(Ved overlærer Erik Vind).

Den 1. oktober 1961 startede den frivillige svømmeundervisning i Spangsbjergskolens svømmesal efter følgende plan:

Drenge:

Oktober: Spangsbjerg, Grådyb og Stormgade.

November: Boldesager, Danmarksgade, Vestre og Østre.

December: Gammelby, Jerne, Rørkjær og Veldbæk.

Piger:
 Januar: Spangsbjerg, Grådyb og Stormgade.
 Februar: Boldesager, Danmarksgade, Vestre og Østre.
 Marts: Gammelby, Jerne, Rørkjær og Veldbæk.

Undervisningen var fra kl. 16,00 til kl. 18,00 mandag, tirsdag, torsdag og fredag. På grund af bassinets kapacitet — ca. 50 elever pr. time — havde kun elever fra 4. klasse adgang.

Deltagere.

Skole	Drenge	Piger	I alt
Boldesager	22	34	56
Danmarksgade	19	19	38
Gammelby	9	17	26
Grådyb	19	40	59
Jerne	4	21	25
Rørkjær	12	11	23
Spangsbjerg	39	21	60
Stormgade	19	21	40
Vestre	17	18	35
Østre	27	26	53
Veldbæk	—	3	3
I alt	187	231	418

Skolehaven ved Rørkjær.

(Ved overlærer S. Holt Jensen).

Sommeren 1962 begyndte tidligt med godt vejr, og såningen i haverne blev tilendebragt i god tid, og planterne kom godt op, men så forandrede vejret sig. Fra sommerferien blev det meget regnfuldt, og det havde til følge, dels at børnene ikke mødte så regelmæssigt, som de burde, dels at planterne ikke udviklede sig så godt, som de plejer. Skolehavens noget lerede jord kræver nogenlunde tørt vejr.

Der var som sædvanlig tre hold med ret god tilslutning i begyndelsen.

Skolehaverne ved Grådybskolen.

(Ved lærer N. Å. Christensen).

Vi begyndte skolehaverne allerede først i april og sluttede midt i oktober.

Der mødte 59 elever fra Grådybskolen og Spangsbjergskolen.

Der har været gode afgrøder af forskellige grønsager og blomster i de enkelte haver. Fællesstykket med kartofler har også givet et tilfredsstillende udbytte. Staudebedet ved havens indgang har været fyldt med blomster især georginer.

Heller ikke i år har vi været forskånet for de sædvanlige tyverier, men det lykkedes os da heldigvis at få fat i et par af tyveknægtene, et par drenge på 11 år.

Vi har forsøgsvis plantet nogle rækker jordbærplanter, men det er nok tvivlsomt, om vi selv får udbytte af dem. Det bliver nok fuglene, der får det største udbytte.

Sang og musik.

Skolekoncerter.

Den 31. oktober 1961 kl. 15,00 afholdtes koncert i Statsskolens aula med Århus Byorkester og med Per Dreier som dirigent. Elever fra 8., 9. og 10. skoleår havde adgang.

Vestjydsk Orkester og Vestjydsk Musikkonservatoriums kor med Peder Holm som dirigent afholdt skolekoncert den 13. april 1962 kl. 19,30. På programmet var bl. a. »Jægerbruden« af Carl Maria v. Weber.

Skolevæsenets kor og orkester.

(Ved overlærer V. Birch).

Opgaverne for kor og orkester har i det væsentlige fulgt samme linie som tidligere er lagt med medvirken ved arrangementer i foreningen »Norden«, Ribe amts lærerforeningers forårsmøde og flere andre indenbys opgaver. Dertil kommer den årlige selvstændige efterårskoncert i Statsskolens aula, der efterhånden sædvanligvis kan samle ca. 500 tilhørere.

Som tidligere var kor og orkester inviteret i efterårsferien til Kreis Lemgo i Westpfalen og gav der 5 koncerter i forskellige byer. Blandt disse var højdepunktet koncerten i Bad Salzuflen, hvor mere end 1000 tilhørere var til stede. Ved samme lejlighed havde koret forberedt et 35 minutters program til Westdeutscher Rundfunk, Köln, med danske folkesange, hvis tekster resumeredes på tysk af hr. Oberkreisdirektor Dr. G. Rabus og sendtes i et program kl. 20.00—20.35.

Kor og orkester holder stadig det samme antal medlemmer, kor ca. 36 og orkester ca. 30.

»Vesterhavsdrengene«.

(Ved Arne Aarøe Hansen).

Året 1961—62 er vel nok det mest begivenhedsrige i Vesterhavsdrengenes historie. Undervisningen er blevet udvidet, hvilket har givet sig synlig bevis i det fine musikalske stude, orkestret for øjeblikket er på.

Med henblik på koncertrejsen til Tyskland i sommerferien købte forældreforeningen 50 stk. hvide uniformer samt regnfrakker, således at orkestret nu er i stand til at spille i snart sagt alt vejrlig.

Den 5. juni gav vi årets første koncert for Hjemmeværnet.

Forud for koncertrejsen deltog orkestret i børnehjælpsdagen i Holstebro med march gennem byen i spidsen for hele vognoptoget og efterfølgende koncert på festpladsen.

For blandt andet at præsentere de nye hvide uniformer afholdtes sammen med et norsk skoleorkester fra Stavanger en koncert i Spangsbjergskolens festsal, og få dage forinden modtog orkestret med musik et norsk skoleudvekslingshold.

Koncertrejsen til Tyskland var et væld af koncerter. Først spillede

vi i Kreis Lemgo, hvor vi besøgte flere små byer for til slut at give koncert på torvet i Lemgo. Det tyske fjernsyn optog en koncert, der to gange blev udsendt indenfor otte dage. I Wiesloch, 15 km syd for Heidelberg, gav vi flere koncerter, ligesom vi to gange marcherede i spidsen for flere orkestre og vognoptog i anledning af et orkesterjubilæum. Hele byen var flagsmykket, og orkestret fik her en ubeskrivelig fin modtagelse.

Vi besøgte og gav koncerter på den amerikanske luftbase Ramstein, hvor amerikansk radio og fjernsyn optog en del af koncerten. Ligeledes besøgte vi den canadiske luftbase Baden Baden, hvor den canadiske radio optog hele programmet.

I byen Landstuhl gav vi en koncert på torvet sammen med byens eget fanfarekorps.

Efter aftale med orkestret sendte Radio Bremen en optagervogn herop. Der blev optaget en række numre, som blev udsendt i Radio Bremen den 25. august.

I dagene 25.—26. august deltog orkestret i børnehjælpsdagen i Brande. Her blev givet flere koncerter på Torvet, ved De gamles hjem samt to gange march gennem byen.

Orkestret har for øjeblikket godt 60 elever under uddannelse, heraf 40 i selve orkestret.

Samarbejdende organer.

Esbjerg kommune. Børnebibliotekerne.

(Ved overbibliotekar Ingrid Vig Jensen).

Den samlede bogbestand udgjorde pr. 31. marts 1962 ialt 76.645 bind, hvortil kommer 10.491 bind i klassesæt.

I årets løb anskaffedes 6.902 bind og til klassesætsamlingen 1.947 bind. Der kasseredes henholdsvis 2.953 og 359 bind.

Det *samlede udlån* viser en stigning på 11,6 % med et udlån på ialt 197.555 bind (1960/61: 176.938 bind). I klassesæt udlåntes 7.451 bind.

Da lånertallet efter nye regler kun opgives hvert 5. år, er antallet heraf ikke optalt.

Der har været afholdt 1 fællesmøde for børne- og skolebibliotekarer. Børnebogsudvalget har afholdt 7 bogvalgsmøder. Et mindre bogudvalg har udarbejdet forslag til anskaffelse af klasse-håndbiblioteker.

Børnebibliotekarerne har udarbejdet en forslagsliste til indkøb af årets børnebøger til brug for amtets børne- og skolebiblioteker og foretaget en boggennemgang ved det årlige bogvalgsmøde.

Efteråret var iøvrigt stærkt præget af *børnebogsugen*, der festligholdtes på Centralbiblioteket med bogudstilling i Ovenlyssalen og forskellige arrangementer i Store sal: oplæsning ved børnebibliotekarer, opførelse af »Prinsessen på ærten« ved skoleelever, fremvisning af »Bamburri« i lysbilleder og endelig Hanna Bjarnhofs oplæsning af »Tommy og elefanten« og »Troldkridtet«. Der var overvældende tilslutning til alle arrangementer.

Grethe Norvang fratrådte sin stilling som ledende børnebibliotekar

	Bogbestanden			
	Faglitt.	Skønlitt.	I alt	Heraf på læsesal
Boldesager skole	2.094	3.104	5.198	989
Danmarksgades skole	2.376	2.742	5.118	1.253
Gammelby skole	2.053	2.902	4.955	970
Grådybskolen	2.339	4 821	7.160	977
Jerne skole	2.124	2.936	5.060	1.027
Rørkjær skole	2.634	3.281	5.915	1.427
Spangsbjergskolen	1.519	2.730	4.249	677
Stormgades skole	2.482	3.644	6.126	1.427
Veldbæk skole	818	659	1.477	437
Vestre skole	2.098	2.696	4.794	1.007
Østre skole	2.181	2.821	5.002	1.047
Hovedbiblioteket	6.962	14.629	21.591	1.947
	29.680	46.965	76.645	13.170
Klassesæt	5.732	4.759	10.491	
Bogbestand i alt	35.412	51.724	87.136	13.170

den 1. december, en stilling hun i en årrække bestred mønstergyldigt, og især prægede gennem sit samarbejde med lærere og skolebibliotekarere.

Hovedbiblioteket har været åbent for udlån og læsesal hverdage (undtagen lørdage) kl. 14—19. Der udlåntes på 271 udlånsdage ialt 85.182 bind (1960/61: 152 udlånsdage 70.445 bind), en stigning på 20,9 %.

Læsesalsbesøg er ikke optalt, men benyttelsen af håndbøger synes at være i stigning, og mange benytter læsepladserne til stilskrivning og skriftlige opgaver.

99 klasser har aflagt besøg på Centralbiblioteket som afslutning på den biblioteksorientering, der gives af skolebibliotekarerne. Desuden har enkelte klasser i særlige anledninger fået timer i biblioteksorientering, ligesom der er udarbejdet forslag til oplæsningsstof for børn i søndagsskoler og gennemgået småbørnsbøger ved et møde for børnehavelærere.

Skolebibliotekernes samlede udlån udgjorde 112.373 bind, en stigning på 5,5 %. Stigningen falder især på yderdistrikterne, medens de ældre skoler i centrum med en enkelt undtagelse viser nedgang.

Det stadigt stigende krav om emnesæt og frilæsningsæt har været mærkbart, idet der fra hovedbiblioteket udlåntes 46 emnebiblioteker mod 23 året forud og i enkeltlån til lærere udlåntes 874 bind. Af frilæsningsæt udlåntes 128 med ialt 3.811 bind.

961—62

Bogbestanden		Antal udlånte bind			Frilæsningssæt		Læsesalsbesøg
Tilvækst	Afgang	Faglitt.	Skønlitt.	I alt	Sæt	Bind	
494	214	2.392	7.464	9.856	22	569	1.497
388	102	697	3.306	4.003	10	400	857
495	91	3.175	11.672	14.847	21	581	1.073
744	193	5.594	23.935	29.529	84	2.142	1.957
496	209	3.507	13.871	17.378	35	1.079	2.359
507	126	1.539	5.619	7.158	25	825	1.113
526	1	1.331	6.477	7.808	18	530	1.496
489	241	1.749	6.170	7.919	18	546	1.053
82	122	725	1.313	2.038			
376	390	921	5.404	6.325	22	660	513
376	99	798	4.714	5.512	10	291	907
1.929	1.165	23.034	62.148	85.182	128	3.811	
6.902	2.953	45.462	152.093	197.555	393	11.434	12.825
1.947	359	2.770	4.681	7.451			
8.849	3.312	48.232	156.774	205.006	393	11.434	12.825

Også klassesætsamlingens benyttelse er i støt stigning. Fra fællessamlingen udlåntes 346 sæt (1960/61: 246) med ialt 14.314 bind.

Hylderevision er foretaget på Spangsbjergskolen, Østre, Vestre og Veldbæk skoler, gennemgang af bogbestand med kassation for øje på øvrige skolebiblioteker.

Personalet pr. 31/3 1962.

Overbibliotekar: Ingrid Vig Jensen.

Børnebiblioteket:

Børnebibliotekarer: Minna Svensson, Else Marie Holm, Inge Uglvig Christiansen.

Kontorassistent: Grethe Hansen.

Kontormedhjælpere: Margrethe Weiling, Maja Larsen.

Kontorelev: Henny Schmidt.

Bogopsætter: Margrethe N. Pedersen.

Boldesager skole:

Skolebibliotekar: Overlærer Ingolf Mortensen.

Medhjælper: Lærer Niels Nøhr.

Danmarksgades skole:

Skolebibliotekar: Overlærer Just Villumsen.

Medhjælper: Overlærer Hans Schnell.

- Gammelby skole:
 Skolebibliotekar: Overlærer Jens Lambertsen.
 Medhjælper: Lærer Viggo Nielsen.
- Grådybskolen:
 Skolebibliotekar: Overlærer M. Kruse Hansen.
 Medhjælper: Overlærer Ellen S. Nielsen, overlærer Duval Christensen.
- Jerne skole:
 Skolebibliotekar: Lærer Ili B. Poulsen.
 Medhjælper: Overlærer Peter Daugård.
- Rørkjær skole:
 Skolebibliotekar: Overlærer William Pedersen.
 Medhjælper: Overlærer Ulla Worm.
- Spangsbjergskolen:
 Skolebibliotekar: Lærer Jørgen Erenbjerg.
 Medhjælper: Lærer Niels Hansen Nielsen.
- Stormgades skole:
 Skolebibliotekar: Overlærer Laurids Nielsen.
 Medhjælper: Overlærer Selmer Krogh.
- Veldbæk skole:
 Skolebibliotekar: Førstelærer Axel Knudsen.
- Vestre skole:
 Skolebibliotekar: Overlærer K. Bang Mikkelsen.
 Medhjælper: Lærer Rasmus Bebe.
- Østre skole:
 Skolebibliotekar: Overlærer Børge E. Hansen.
 Medhjælper: Overlærer Gerda Løkkegaard.

Skolespareafdelingen.

Esbjerg og Omegns Sparekasse giver følgende oversigt:

Indestående pr. 1. august 1961	kr. 1.161.978,35
Indbetalt i sparemærker	kr. 51.215,65
Indbetalt i kontanter	» 363.428,92
	» 414.644,57
Tilskrevne renter	» 58.890,42
Sparepræmier	» 1.427,00
	kr. 1.636.940,34
Udbetalt	» 383.666,20
	kr. 1.253.274,14
Antal konti den 1. august 1961	8486
Nye konti	659
	9145
Udgåede konti	437
	8708

Esbjerg og omegns skolescene.

(Ved skoledirektør N. P. Andersen).

Sæson 1961—62 gennemførtes i følgende omfang:

	Elever	Forældre, seminarie, *)aften- og højskole- elever	Indbudte, tilsyn og ordens- marskaller	I alt	Antal opførel- ser	Sted
»Oliver Twist« Landsskolescenen 10/10 og 11/10	368	159	45	572	2	Teatret
»Den gamle Præst« Dansk Folkescene 11/11 og 12/11	484	504	54	1042	3	Nye scene
»De er sure, sagde ræven« Arte 27/11 og 28/11	354	524	58	936	3	Nye scene
»Du kan ikke ta' det med dig« Landsskolescenen 28/1 og 29/1	515	574	58	1147	3	Teatret
	1721	1761	215	3697	11	

*) Disse elever går på elevbilletter, men er gerne med til aftenforestillinger.

Esbjerg og omegns skolebio.

(Ved viceinspektør J. Holmberg).

Yngste hold (5.—6. skoleår) har haft 1490 medlemmer, mellemste hold (7.—9. skoleår) 1990 og ældste hold 631, i alt 4111 medlemmer. Programmet for de 3 hold har været:

Yngste: »Laila«, »En junglesaga«, »Havets søn«.

Mellemste: »Nødråb fra havet«, »Hvor solen skinner«, »Jeg anklager«.

Ældste: »Tolv vrede mænd«, »Othello«, »Skindet bedrager«.

Der har i sæsonen været spillet 24 forestillinger, der alle har fundet sted i Esa-bio.

Esbjerg kommunale fortsættelsesskoler og Ungdomsnævnets virksomhed.

(Ved skoleinspektør H. Mogensen).

Sæsonen 1961—62 blev trods fremgangen i 1960—61 den mest omfattende hidtil. Aftenskolerne havde en fremgang på 25 hold med ca. 400 elever. Aftenhøjskolen havde tilslutning som året før. De unges haver ligeledes som året før. Ungdomsskolen havde en mægtig fremgang, fra 7 klasser med 128 elever i 1960—61 til 26 klasser med 444 elever i 1961—62. Desværre blev frafaldet større end normalt, 23,4 % i 1960—61, mens det i 1961—62 blev på 33,3 %. En medvirkende årsag til det store frafald må søges i, at vi af pladshensyn måtte placere klasserne på 6 skoler, og som følge heraf ikke kunne samle eleverne

til fællesarrangementer på ungdomsskolen. Hvis alle mødte til sådanne arrangementer (klub m. v.), kunne vi ikke være her, da lokalerne kun kan rumme ca. 275 elever. Der arbejdes med planer om at samle eleverne på 3 skoler næste sæson, som bliver skolens 24. Vi håber, at vi som jubilæumsgave får en større bygning til ungdomsskolen.

Teknikerforberedelsen har 2 klasser med 45 elever. 18 elever er i tiden 1.—15. juni til afsluttende eksamen.

Fagområderne har været som året før. A.O.F. har som ny leder fået kommunelærer R. Viig Pedersen og F.O.F. kommunelærer A. Askjær. Aftenskoleudvalget, ungdomsskoleudvalget og ungdomsnævnet har interesseret fulgt arbejdet og har aflagt besøg i de forskellige afdelinger.

I den efterfølgende redegørelse henviser tallene i parentes til 1960—61.

Aftenskolen:

I 1961—62 gennemførtes 216 kursus (191) med 3.967 elever (3.572), 18,3 i gennemsnit pr. hold (18,7). Undervisningens omfang opgøres i elevtimer, hvoraf der i 1961—62 var 211.395½ (188.716). Heraf forsømtes officielt 60.112 (51.672) eller 28,4 % (27,3 %). Reelt forsømtes 44.673 elevtimer (40.573), eller 21,1 % (21,5 %).

Eleverne fordeler sig således:

2.806 kvindelige (2.559) heraf 677 14-18 år, 592 18-25 år, 1.532 derover
1.161 mandlige (1.013) heraf 233 14-18 år, 270 18-25 år, 663 derover

Fordeling af kursus:

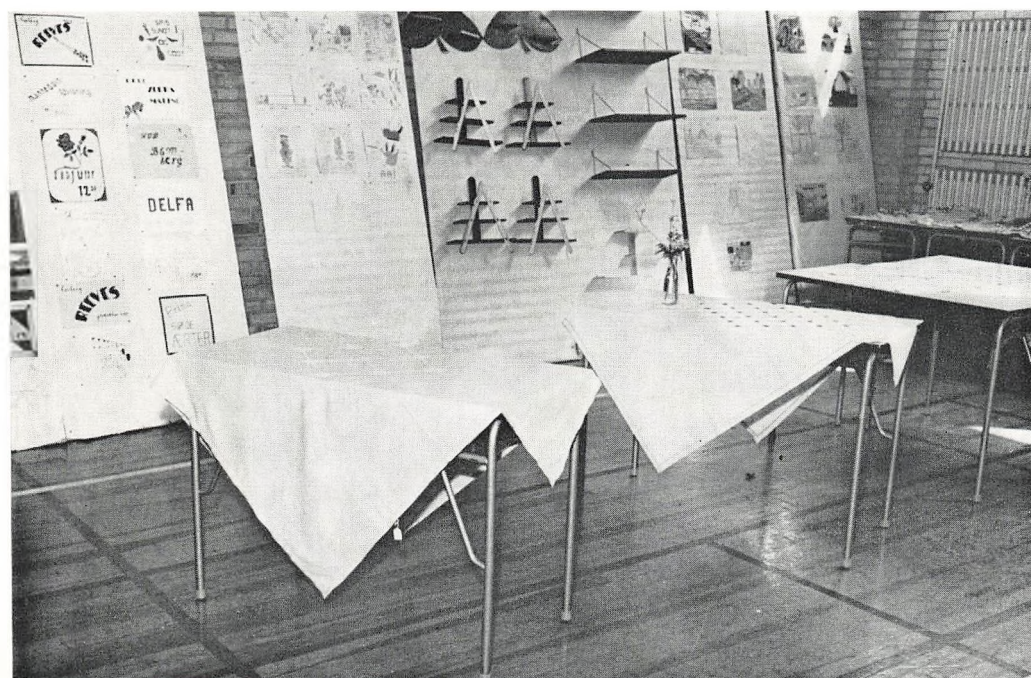
	Antal kursus	Elever	Elevtimer
Aftenskolen	74 (64)	1.227 (1.096)	83.842 (71.524)
A.O.F.	69 (58)	1.308 (1.213)	61.293 (57.090½)
F.O.F.	41 (42)	795 (764)	38.023 (34.257)
Esbjerg husmoderforening	14 (14)	233 (251)	13.573½ (15.832½)
L.O.F.	10 (9)	243 (171)	7.864 (6.687)
Dansk kvindesamfund ...	6 (3)	102 (60)	4.440 (2.985)
Øvrige tilmeldte	2 (1)	59 (17)	2.360 (340)

Fagene fordeler sig således:

	Antal kursus	Elevtal	Elevtimer
Håndgerning	66 (58)	1.089 (925)	65.172 (54.126)
Husgerning	17 (13)	330 (299)	22.162 (21.844)
Engelsk	11 (15)	213 (304)	8.120 (10.108)
Tysk	29 (32)	620 (695)	24.418 (25.724)
Fransk	2 (4)	46 (91)	1.900 (3.166)
Maskinskrivning	22 (16)	320 (250)	13.220 (9.637)
Regning	5 (2)	79 (35)	2.808 (1.330)
Dansk	2 (1)	38 (19)	2.297 (722)
Porcelænsmaling, tegning og maling	16 (12)	313 (215)	17.716 (12.588)
Bogbinding	4 (5)	68 (80)	4.408 (4.914)
Sløjd	6 (5)	85 (80)	5.160 (4.836)

Elevarbejder.

Elevarbejder.

Vesterhavsdrengene på besøg på en canadisk base i Vesttyskland.

	Antal kursus	Elevtal	Elevtimer	
Sang og musik	7 (7)	116 (134)	5.462	(7.288)
Forskellige fag	27 (19)	605 (402)	18.752	(14.391)
Teknikerforberedelsen*)	2 (2)	45 (43)	19.800	(18.042)

Forskellige fag omfatter: fysik, stoftryk, bogføring, samaritterger-ning, italiensk, samfundslære, motorlære, søvejsregler, meteorologi.

*) omfatter dansk, engelsk, regning, matematik og fysik.

Husgerning fordeler sig således:

	Antal kursus	Elev	Elevtimer	
Aftenskolen	3 (2)	71 (49)	6.958	(4.802)
Esbjerg husmoderforening	3 (4)	59 (99)	3.629½	(7.108½)
Dansk kvindesamfund	5 (2)	84 (41)	3.360	(1.845)
A.O.F.	6 (5)	116 (110)	8.214	(8.088½)

Af eleverne i husgerning var 300 (273) kvinder og 30 (26) mænd.

Medhjælp ved tilsynet har været: viceinspektør E. Bøgh Hansen, kommunelærerne Bent Otto Jensen, B. Hansen Nielsen, Niels Hansen Nielsen, Villy Nielsen, Aage Sørensen, O. Falsig og Egon Nielsen.

Aftenhøjskolen:

Der gennemførtes 8 kursus (8) med 179 elever (187) og 6.302 elev-timer (7.145). Heraf forsømtes officielt 1.547 (2.234), reelt 1.129 (1.710). Den reelle forsømmelsesprocent er her 23,9 (23,9).

Aftenskolen	1 hold (0)	9 elever (0)	288 elevt.	(0)
A.O.F.*)	4 » (4)	86 » (91)	2.654 »	(2.900)
F.O.F.	1 » (2)	21 » (41)	588 »	(1.368)
L.O.F.	0 » (1)	0 » (28)	0 »	(1.176)
Museumsforening	1 » (1)	28 » (27)	1.932 »	(1.701)
Litteraturforening*) ...	1 » (0)	35 » (0)	840 »	(0)

*) heraf 1 foredragsrække.

Fagene: 4 samfundslære, 1 psykologi, 1 oldtidskundskab, 1 musikhi-storie og 1 jura.

Ungdomsskolen:

Undervisningen begyndte den 18. september med 444 elever (128), nemlig 225 piger (54) og 219 drenge (74), og sluttede den 1. marts med 296 elever (90), heraf 144 piger (41) og 152 drenge (49). Bortrejse, fra-fald m. v. i år 33,3 % (23,4 %). Årsagen til det forøgede frafald må bl. a. ses i forhold til de dårlige muligheder for en samling af eleverne.

Eleverne fordeltes i:

Piger: Almindelige ungdomsskoleklasser:

6 klasser, 111 elever, sluttede med 66

Piger og drenge:

Almen ungd.skole, liniedelt:

7 » 117 » » » 102

Piger og drenge: Handelsklassen:

9 » 132 » » » 78

Drenge: Fiskerklassen:

1 » 22 » » » 10

Arbejdstekniskklasse:

3 » 62 » » » 40

I alt 26 klasser, 444 elever, sluttede med 296

Elevernes fordeling efter antal år i ungdomsskolen:

	Piger	Drenge	I alt
1. års elever	177	164	341
2. » »	33	49	82
3. » »	15	6	21
I alt	225	219	444

Fordeling efter alder:

	Piger	Drenge	I alt
14 år	42	65	107
15 »	99	63	162
16 »	68	78	146
17 »	16	13	29
I alt	225	219	444

Fordeling efter beskæftigelse:

	Piger	Drenge	I alt
Bude		39	39
På værksted og fabrik			
uden lærekontrakt	19	73	92
Ved landbrug		2	2
Husligt arbejde - barnepiger	92		92
Butik, kontor, uden lærekontrakt ...	18	7	25
Kontor- og handelslæringer		2	2
Læringer i håndværk og industri ...		12	12
Skoleelever 7. klasse	6	35	41
8. »	35	26	61
9. »	2		2
eksamensklasser	47	23	70
Uden beskæftigelse	6		6
I alt	225	219	444

Som følge af den ringe tilslutning har klubben med dertil hørende aktiviteter kun været åben torsdag aften, og der var op mod 150 elever mødt til disse aftener. Der har torsdag aften været vist en del underholdende og belærende film, ligesom der har været forskellige konkurrencer samt oplæsning ved skolens lærere. Af institutionsbesøg kan nævnes: Vestkraft, F. V. Mortensen, Sildeoliefabrikken, Frikkes auto-forretning, Hallum, Tovværksfabrikken, en fiskekutter. Der har været samarbejde med de 4 åbne klubber og de 3 sociale klubber om bordtennisturnering, som vandtes af Nørregadeklubben. Fællesfesterne med klubberne er opgivet på grund af manglende tilslutning. For ungdomsskolens elever var der efterårsfest og nytårsfest.

Kommunelærer Rasmus Bebe har igen i år ført det daglige tilsyn.

Der er til udarbejdning af planer for 8.—9. klasse og den erhvervsprægede ungdomsskole nedsat et udvalg. Dette udvalg afgiver i løbet af juni betænkning, og forpligtelsestidspunktet bliver sikkert 1. august 1962. De erhvervsprægede klasser fortsætter vi med i den hidtidige form, til nye planer foreligger.

De unges haver:

Beliggenheden og den stærke blæst må vist tilskrives årsagen til, at denne afdeling stadig ikke er særligt godt besøgt.

Der var 1 hold med 25 elever (24), heraf 6 kvinder (9) og 19 mænd (15), med i alt 2.550 elevtimer (2.256). Heraf forsømtes 908 (662). Forsømmelsesprocenten 35,6 (29,3).

Forsøgsassistent Jess Seidler varetog som sædvanlig undervisningen.

Kulturelle arrangementer:

Aftenskolen har i år kun haft 2 arrangementer, nemlig Artes teaterforestilling »De er sure, sagde ræven« samt Dansk Folkescenes »Den gamle præst«.

Fjernsyn og helaften-film må i øvrigt som tidligere tillægges skylden for den ringe tilslutning til teaterforestillingerne.

Med denne beretning bringer jeg en tak til alle, der har været medvirkende til gennemførelsen af en god sæson. Takken gælder især ungdomsnævn, ungdomsskoleudvalg, aftenskoleudvalg, amtsungdomsnævn, ministerium, skoledirektøren, skoleinspektørerne, oplysningsforbund, foreninger, pressen samt medarbejdere til tilsyn og på kontoret og ikke mindst den store lærerstab.

Ungdomsnævnets virksomhed.

Ungdomsnævnet, ungdomsskoleudvalget og aftenskoleudvalget har i den forløbne sæson nøje fulgt skolevirksomhedens forskellige områder. Medlemmerne har aflagt besøg i alle afdelinger og der fået et indtryk af arbejdet.

Udover de allerede nævnte områder har ungdomsnævnet beskæftiget sig med:

1. Ungdomskostskolen i Holsted:

Esbjerg råder over 9 fripladser på skolen. Som i de tidligere år har der været afholdt 2 kursus for piger og 1 kursus for drenge. Ungdomsnævnet har tildelt 15 piger og 4 drenge fripladser på skolen.

2. Elever på ungdoms- og efterskoler:

Der har været mange ansøgninger om kommunalt tilskud til sådanne skoleophold. Man har i de fleste tilfælde kunnet yde tilskud, for en dels vedkommende 2—300 kr., i andre tilfælde 150—200 kr., alt i betragtning af de økonomiske forhold i hjemmet. De dårligst stillede har således opnået dækning for det faste, godkendte beløb for elevbetaling. I alt er der ydet tilskud til 15 piger (6) og 12 drenge (6) med i alt 8.000 kr. (3.800), hvoraf vi får halvdelen refunderet fra staten.

3. Fritidsklubberne:

Der har været en klub mindre (Gammelby), men de øvrige 4 havde flere medlemmer, og de mødte flittigt både før og efter jul og har arbejdet godt med de for hånden værende muligheder.

Samarbejdet mellem klubberne fra de 4 »åbne« klubber og de 3 »sociale« klubber og ungdomsskolens klub har været fortsat.

Alle klublederne har været på kursus.

Fritidsklubben i Kongensgade, leder A. Skeem.

» »Centrum«, Norgesgade, leder Willy Schrøder.

» »Fremad«, Godthåbs Allé,
leder Chr. Kristensen.

» »Jerne idrætsforening«, Jerne,
leder Erik Nielsen.

Medlemstal og fremmøde:

Kongensgade	111	medlemmer	(99),	50	fremmødte	pr. aften
»Centrum«	72	»	(59),	52	»	»
»Fremad«	73	»	(70),	53	»	»
(»Gammelby«)	0	»	(87)			
»Jerne«	68	»	(52),	42	»	»

I alt 324 medlemmer (367)

Medlemmerne fordeler sig efter alder og køn således:

	14 år	15 år	16 år	17 år	18 år	I alt
Piger	6	19	17	19	6	67
Drenge	40	68	48	59	42	257
I alt	46	87	65	78	48	324

Efter erhverv fordeler de sig således:

128 skoleelever, 96 lærlinge, 32 arbejdsdrengene, 2 fabriksarbejdere, 18 bybude, 6 husassistenter og 42 i forskellige andre erhverv.

Som tidligere år har hobbyarbejdet beskæftiget mange, især i tiden før jul. Ellers er det de mange spil: bordtennis, billard, bob o. l., der sysselsætter medlemmerne. Der bliver dog også tid til sang, oplæsning, film — både underholdende og belærende — samt til besøg forskellige steder, f. eks. Vestkraft, Esbjerg højskole, Vestkystens bladhus, Falck, politistationen, F. V. Mortensen. Endvidere har der været enkelte week-end-ture.

Bordtennisturneringen har haft god tilslutning. Den blev i år vundet af Nørregade-klubben. De sædvanlige fester og sammenkomster mellem de 4 åbne klubber, de 3 sociale klubber og ungdomsskolens elever måtte aflyses på grund af manglende tilslutning.

Med denne beretning bringer ungdomsnævnet en tak til godkendende og bevillende myndigheder, til lærerstab og medarbejdere i de forskellige afdelinger samt til pressen for god omtale.

Esbjerg årskursus for lærere og lærerinder i Ribe amt.

(Ved skoleinspektør Sv. Å. Werborg).

»Esbjerg årskursus« oprettedes i 1936 af Esbjerg lærerforening og har hvert år siden arrangeret kurser til lærernes videreuddannelse.

I henhold til lov af 11. juni 1954 kan »Danmarks lærerhøjskole« oprette kursus i provinsen, når undervisningen er i overensstemmelse med de retningslinier, der fastsættes af lærerhøjskolen, og når lærere, undervisningslokaler og leder kan godkendes. »Esbjerg årskursus« har gennem årene arrangeret mange af disse kurser — årskursus — hvilket har medført, at kursisterne i stedet for at gå ud af embede i et år og rejse til København har kunnet gennemføre undervisningen samtidig med, at de passede deres embede.

Efter vedtagelsen af folkeskoleloven af 1958 er der i samarbejde med statskonsulenten for folkeskolen og seminarierne arrangeret kortere metodikkursus såvel i de »gamle« som i de »nye« fag, der nu danner grundlaget for undervisningen såvel i 8. og 9. klasse som i den nye realafdeling.

Endeligt har der været arrangeret »frie kurser«, der har kunnet være til gavn for det daglige arbejde i skolen eller til fremme af lærerens personlige udvikling.

Til såvel årskursus som metodikkursus ydes der statstilskud, der fastsættes på de årlige finanslove; desuden har vi den glæde, at såvel Ribe amts skoleråd som kommunerne viser det arbejde, som kurserne udfører, anerkendelse ved at bevilge årlige tilskud til kurserne. I kursusåret 1961—62 har vi således modtaget 5.500 kr. fra Ribe amt, 7.127,91 kr. fra Esbjerg kommune, 600 kr. fra Varde kommune og 500 kr. fra Ribe kommune.

I kursusåret 1961—62 er der på 24 hold undervist 411 elever — 199 fra Esbjerg og 212 fra andre kommuner i Ribe amt.

»Esbjerg årskursus« ledes af en bestyrelse, der består af skoledirektør N. P. Andersen, amtsskolekonsulent N. H. Nielsen, kommunelærer

N. Nøhr (formand), viceinspektør P. Vedde samt overlærer fru Dorthea Pedersen.

Skoleinspektør Sv. Å. Werborg varetager den daglige ledelse af kursus.

Friluftsbadene.

Med hensyn til størrelse og udstyr m. v. henvises til det i årsberetningen for 1957-58 anførte.

Badene har i sommeren 1962 været benyttet i følgende omfang:

Boldesager friluftsbad.

Åbent i tiden 21. maj—17. september 1962.

	Driftstimer		Bade	
	1962	1961	1962	1961
Kommunens skolevæsen i undervisningstiden	278½	(329)	12.367	(15.223)
Skolevæsenets fritidsvirksomhed ...	350	(375)	26.516	(31.375)
Esbjerg statsskole	27	(39)	525	(876)
Sct. Nicolai skole	19 ¹⁾	(15 ¹⁾)	130	(109)
Esbjerg seminarium	32	(14)	480	(210)
Svømmeklubben »Esbjerg«	95½	(118)	3.700	(4.200)
Statens gymnastikinspektion	39 ²⁾	(40 ²⁾)	897	(1.280)
Dansk livredningsforbund	11	(6)	147	(60)
Offentligheden	380	(395)	14.122	(17.601)
	1.200	(1.303)	58.884	(70.934)

¹⁾ Disse timer er fælles med skolevæsenets egne driftstimer i undervisningstiden, og er ikke medtaget i sammentællingen.

²⁾ 13 timer er fælles med skolevæsenets egne driftstimer under fritidsvirksomhedens benyttelse,

Den gennemsnitlige bruttoudgift har været:

pr. badetime 34,27 kr.

pr. bad 69,83 øre

Grådybbadet.

Åbent i tiden 18. maj—16. september 1962.

	Driftstimer		Bade	
	1962	1961	1962	1961
Kommunens skolevæsen i undervisningstiden	275	(290)	11.058	(9.444)
Skolevæsenets »svømmeuge«	25	(25)	1.400	(1.450)
Esbjerg realskole	19 ¹⁾	(23 ¹⁾)	472	(386)
Statens sømandsskole	65	(67)	2.290	(2.412)
Sønderjydske Artilleriregiment, Varde	17	(12)	550	(264)
Svømmeklubben »Esbjerg«	36	(10)	830	(300)
Offentligheden	880	(897)	46.216	(45.385)
	1306	(1306)	62.816	(59.641)

¹⁾ 11 timer i 1962 og 18 timer i 1961 er fælles med skolevæsenets egne driftstimer i undervisningstiden og er ikke medtaget i sammentællingen.

Den gennemsnitlige bruttoudgift har været:

pr. badetime	49,13 kr.
pr. bad	102,15 øre

Ved sammenligning af de to bades bruttoudgifter pr. badetime og pr. bad må man være opmærksom på, at Boldesager friluftsbad i forhold til Grådybbadet har et meget stort antal af de bade, der ikke medfører lønningsudgifter på badekontoen, nemlig alle bade ud over badene ved den egentlige offentlige benyttelse.

Som det vil ses, har der i de to bade i 1962 tilsammen været 121.700 bade mod 130.575 i 1961.

Tilsvarende viser tallene for offentlighedens benyttelse 62.986 bade i 1962 mod 63.380 i 1961.

Sydjydsk Ungdomskostskole, Holsted.

(Ved forstander S. N. Friborg).

Vi har i det forløbne skoleår måttet notere en tilbagegang i det årlige elevtal fra 114 i 1960—61 til 105 i 1961—62. De 105 elever fordeler sig med 37 og 39 på de to pigehold og 29 på drengeholdet. Årsagen til nedgangen må sikkert søges i den store tilslutning til 8. og 9. klasserne, og i at alle i dag kan komme i arbejde, men dermed være ikke sagt, at jeg tror, denne nedgang vil fortsætte. Der vil stadig være et større eller mindre antal børn eller unge, som er trætte af fortsat skolegang, og som derfor har brug for den opvikning, et kostskoleophold kan være, ligesom der også fremover vil være store børn, der trænger til at komme på »en anden bund«.

Endelig er den kommende tids ungdomsskoleundervisning stadig i støbeskeen. Når hele dette spørgsmål er afklaret, vil det sikkert vise sig, at der vil være flere emner eller linier, som ikke kan samle tilstrækkeligt antal deltagere ved middelstore og mindre skoler. Også her kan kostskolen komme ind i billedet.

Den modernisering af skolen, som blev omtalt sidste år, og som har været i gang et par år, er midlertidig standset på grund af byggestopet. Arbejdet med detailprojektering fortsætter dog, og vi håber, at arbejdet kan fortsættes, når byggetilladelsen foreligger.

Inden for lærerpersonalet er der sket et par ændringer, idet syerske fru Karen Larsen, som i mange år har forestået undervisningen i kjolesyning, har måttet standse på grund af alder, og som hendes afløser er antaget syerske fru Margrethe Vesterlørke, Holsted. Ligeledes har vi skiftet gymnastiklærerinde og køkkenchef. Begge disse hverv har hidtil været bestridt af frk. Maren Hansen, som nu har forladt skolen på grund af indgået ægteskab, og som hendes afløser er antaget: som køkkenchef fru Lone Gammelgård, og som gymnastiklærerinde frk. Henny Hansen.

Inden for bestyrelsen har skoledirektør H. A. Hansen, Kolding, overtaget formandsposten efter afdøde politikommissær Schytt-Larsen, Esbjerg, mens lektor Kjærsgaard Jensen, Esbjerg, er indtrådt som nyt medlem af bestyrelsen.

Regnskabsoversigt.

Udgifter til skolevæsenet 1961—62.

Den samlede konto 16 i Esbjerg kommunes driftsregnskab viser følgende poster:

1. Lærerlønninger m. v.	2.031.236,74 kr.
2. Lønninger til pedeller m. v.	265.966,48 »
3-1. Skolelægeordningen	138.914,03 »
3-2. Tandpleje	666.610,95 »
4-1, 2 og 11. Bygninger og inventar	363.024,03 »
4-3. Gas, belysning, vand og varme	403.501,86 »
4-4. Rengøring	1.150.870,01 »
4-5. Skatter, afgifter og forsikringer	15.969,19 »
4-6. Kontorhold	238.216,32 »
4-7, 8 og 9. Forrentning og afskrivning	1.737.324,23 »
4-10. Skolebotanisk have	4.221,78 »
5-1. Undervisningsmidler	771.213,62 »
5-2. Lærerbogsamlinger	11.434,37 »
5-3. Tilskud til skole- og børnebiblioteker	87.799,95 »
5-4. Understøttelser til elever over den undervisningspligtige alder	23.750,00 »
6. Befordring af skolebørn til og fra kommunens skoler	7.880,65 »
7. Tilskud til undervisning af børn i andre kommuners skoler	3.153,43 »
8. Andre udgifter	852.167,22 »
21. Tilskud til statsskoler	84.330,00 »
42. Ungdomsskoler og aftenskoler m. v.	258.866,27 »
43. Tilskud til handelsskoler og tekniske skoler m. v.	272.106,61 »
	9.388.557,74 kr.
9. Indtægter	284.958,16 »
	9.103.599,58 kr.

I disse udgifter er indeholdt følgende beløb, der ikke vedrører skolebørnene i kommunens skoler:

Tilskud til undervisning af børn i andre kommuners skoler	3.153,43 kr.
Udgifter ved offentlighedens benyttelse af Boldesager friluftsbad og Grådybbadet	58.903,44 »
Tilskud til statsskoler	84.330,00 »
Udgifter til ungdomsskoler og aftenskoler m. v.	258.866,27 »
Tilskud til handelsskoler og tekniske skoler m. v.	272.106,61 »
	677.359,75 kr.

Efter fradrag af disse poster udgør kommunens netto-udgifter	8.426.239,83 kr.
Når hertil lægges	
de i denne sum fradragne tilskud fra staten vedrørende	
forrentning af og afdrag på lærerlønninger	9.271.023,87 kr.
skolelægeordningen	89.020,10 »
forrentning af og afdrag på skolelån	62.920,43 »
understøttelser til elever over den undervisningspligtige alder	71.250,00 »
fritidsvirksomheder for skoleelever	64.713,00 »
8. og 9. klasser	111.072,00 »
læreres deltagelse i kursus	50.544,84 »
realskoler	34.178,00 »
	<u>9.754.722,24 »</u>
og de fradragne vederlag fra andre kommuner og fra forældre	89.163,32 »
fremkommer følgende udgift vedrørende skolebørn i kommunens skoler	<u>18.270.125,39 kr.</u>

Den gennemsnitlige udgift pr. skolebarn og pr. indbygger.

	Pr. barn	Pr. indbygger
Kommunens udgift efter fradrag af ovennævnte skolebørnene i kommunens skoler		
vedkommende udgifter	854,76 kr.	151,34 kr.
Tilskud fra staten	989,52 »	175,20 »
Vederlag fra andre kommuner og fra forældre	9,04 »	1,60 »
	<u>1.853,32 kr.</u>	<u>328,14 kr.</u>

	Pr. barn		Pr. indbygger	
	Kommunens udgift	Totaludgift	Kommunens udgift	Totaludgift
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1955—56	591,27	1.005,62	102,20	173,82
1956—57	610,01	1.062,35	107,59	187,37
1957—58	612,32	1.113,32	110,11	200,20
1958—59	615,31	1.234,91	108,87	218,50
1959—60	657,00	1.315,06	117,75	235,69
1960—61	714,30	1.406,85	127,61	251,34
1961—62	854,76	1.853,32	151,34	328,14

Efterskrift.

I skolevæsenets historie berettes det, at der pr. 1. april 1911 blev gennemført en ny læseplan (undervisningsplan), der bl. a. var bemærkelsesværdig derved, at den for »Folkeskoleafdelingen«s vedkommende efter forslag derom fra fælleslærerrådet »helt afskaffer Lærebøger i de forskellige Fag, men derimod indfører Læsebøger i Fagene til Støtte for mundtlige Undervisning.«

Når denne halvhundredårige undervisningsplan nævnes på dette sted, er det for at fremhæve de vejledende bemærkninger, som skolekommissionen gav den med på vejen:

»Skolen skal først og fremmest være opdragende, ikke blot saaledes, at Børnenes medfødte Evner og deres Aandsliv i Almindelighed faar den fornødne Røgt og Pleje gennem al Undervisningen, men ogsaa saaledes, at der i Skolen lægges Vind paa, at alle de Elementer, der tilsammen udgør, hvad man jævnt hen forstaar ved Velopdragenhed, bliver indøvede og udformede som Vaner.

Skolekommissionen ønsker ikke, at der skal gennemføres nogen stiv og stram Holdning, hverken af de enkelte Elever eller af Klasserne som Helhed, men paa den anden Side maa der vaages over, at Børnene saavel enkeltvis som i Flok udviser god Opførsel baade i og uden for Skolen, saa vidt denne Indflydelse rækker, og at de gældende Ordensreglementer nøje overholdes.

Med Hensyn til Skolens Fag vil man anse det for heldigt, at der ved Fordelingen af disse mellem Lærerne tages det størst mulige Hensyn til den naturlige Samhørighed, og at det størst mulige Antal Fag samles paa Klasselærerens Haand, for at det kan undgaas, at for mange Lærere kommer til at virke sammen i samme Klasse.

Man erindrer om, at Skolekommissionen aldrig har stillet overvættede store Krav til den blotte Kundskabsmeddelelse, medens den derimod stadig vil have for Øje, at Undervisningen drives paa en saadan Maade, at Børnenes Opmærksomhed fanges, deres Interesse vækkes, saa at de ansføres til med Liv og Lyst selv at sysle med de Spørgsmaal, Undervisningen fører med sig. Man skal derfor tilskynde til, at der altid anvendes saadanne Undervisningsmetoder, der bedst kan føre til dette Maal. I Overensstemmelse hermed ønsker man heller ikke de enkelte Klassers Aarspens mere detailbestemte, end at hver enkelt Lærer kan have Frihed til at dvæle paa de Omraader, hvor Klasse som Lærer kan høste det bedste Udbytte.

Ligeledes ønsker man at indskærpe Betydningen af, at de almene Færdigheder, der jo i særlig Grad netop kan og skal indøves i Skole-

aarene, bliver anlagt og udført saa rationelt som muligt, saadanne Færdigheder som Brugen af Modersmaalet i Tale, Læsning og skriftlige Fremstillinger, Regning, Skrivning, Tegning, Sang og Legemsøvelser.

Endvidere ønsker man at fremhæve, at idet Undervisningen frigøres for Brugen af Lærebøger som Lektiebøger, vil det være formaalstjenligt, at alle de Fag, som indøves gennem mundtlige Foredrag ved Hjælp af Læsestykker, Kortøvelser, Forevisninger o. lign., gøres til Genstand enten for stillistisk Behandling eller anden Reproduktion i nogle af Fagenes Timer under hver paagældende Lærers Ledelse, ligesom der ogsaa kan gives noget Hjemmearbejde for af denne Art til de Børn, der kan arbejde paa egen Haand.«

Jeg gør gerne disse kloge og hjertevarme skolekommissionsord også til mine.

Esbjerg, i december 1962.

N. P. Andersen,
skoledirektør.

Indholdsfortegnelse.

<i>Administration, ledelse og tilsyn:</i>		<i>Samarbejdende organer:</i>	
Skolekommissionen	3	Børnebibliotekerne	59
Byrådets skoleudvalg	3	Skolepareafdelingen	62
Skolenævnet for Veldbæk skole	3	Esbjerg og omegns skolescene...	63
Skolevæsenets administration...	3	Esbjerg og omegns skolebio ...	63
De kommunale skoler	4	Fortsættelsesskolerne m. v.	63
Lærerrådene	5	Esbjerg årskursus for lærere ...	69
Skolelægeinstitutionen	5	Friluftsbadene	70
Skoletandklinikkerne	5	Sydjysk ungdomskostskole, Holsted	71
Skolevæsenets kontor	6		
Fælleslærerrådet	6	<i>Skolevæsenets frilidsvirksom-</i> <i>heder</i>	54
Skolepsykologisk kontor	6	Svømning	55
Rendbjerghjemmet	6	Skolehaverne	57
Svaghørnskolonien i Sønderho	6	Sang og musik	58
Svaghørnskolonien i Rendbjerg	6		
Svaghørnskolonien i Stenderup Hage	7	<i>Sundhed:</i>	
Skolebespisningen	7	Skolesundhedsplejen	39
Skolevæsenets socialrådgiver ...	7	Tuberkuloseundersøgelsen	42
Fortsættelsesskolerne	7	Skoletandplejen	42
Ungdomsnævnet for Esbjerg købstad	7	Taleskolen	43
Ungdomsudvalget	7	Tunghøreskolen	44
Aftenskoleudvalget	7	Skolebespisningen	45
<i>Efterskrift</i>	74	Det skolepsykologiske arbejde...	46
		Rendbjerghjemmet	48
<i>Elever:</i>		Frirøjer på stalsbanerne.....	49
Skoleøgende og undervisnings- pligtige børn i Esbjerg	25	Svaghørnskolonier	49
Klassetal og børnetal	26	Socialrådgiverens virksomhed..	54
Elevforsømmelser	27		
Elevunderstøttelser	28	<i>Undervisning:</i>	
		Årsprøve og eksaminer	28
<i>Lærerpersonalet:</i>		Udsendelse af lejrskoleklasser..	29
Normering	16	Børnehaveklasser — 50 års jub.	30
Til- og afgang i lærerpersona- let	16	Skoleidrætsstævnet	32
Lærerpersonalets fraværelse ...	17	Færdslærere	33
Jubilæer	17	Erhvervsvejledningen	33
Møder	18	Skolebotanisk have	34
Lærernes videreuddannelse ...	18	Esbjerg skolevæsenes filmotek ..	34
Esbjerg lærerforenings instruk- tionskursus	19	Skolesvømmestævnet	34
Studierejser til venskabsbyer...	20	Skoleradio — båndcentral	35
		Udveksling med venskabsbyer..	36
<i>Regnskabsoversigt:</i>		<i>Undervisningslokaler:</i>	
Udgifter til skolevæsenet	72	Antal undervisningslokaler	8
Den gennemsnitlige udgift pr. barn og pr. indbygger	73	Udvidelse og modernisering ...	8
		Udlån af lokaler	11
		Begivenheder i skolernes liv ...	12

